

Szerkesztőség kiadóhivatala és nyomda: Bui. Reg. Ferdinánd (József Róhercz-ut) 4. Telefon: 151 Sürgőnycim: Közlöny. Arad. Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdona. Kiadása és rotációs nyomása. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

ARA 5 LEJ

Előfizetési árak: évente 1080, félre 540, negyedévre 270, havonta 90 Lel. Külföldre havonta 50 Lejfel több. Ezves szám 5 Lel. Vasárnap 6 Lel. (Bucarestiben 80 bani felár.) Hirdetések tarifa szerint ::

XLVI. évfolyam, 237. szám * Főzerkesztő: STAUBER JÓZSEF * Szombat, 1931. október 17

A megszorított bankok

Elmondja egy aradi pénzintézet vezérigazgatója

A pénzügyminiszternek a bankai üzemgyakorlásáról szóló új törvényjavaslata most jelent meg teljes szövegében. A törvényjavaslathoz bizonyos részeitől már eddig is terjedtek el hírek, az alábbiakban azonban a javaslatnak azon intézkedéseiről van szó, amelyek a régi törvényekkel szemben újat jelentenek.

Újak a törvénynek azok a szakaszai, melyek a betétek védelméről intézkednek. Így a javaslat tizenharmadik szakaszának értelmében minden évben a nyereség tíz százaléka egy tartalékalap létesítésére és rendszeres dotálására fordítandó, amely a bankot érhető veszteségek, vagy nagyobb mérvű betételvonások fedezésére szolgál. Az alap husz százaléka készpénzben a Banca Nationalánál helyezendő el, míg a fennmaradó összeget a Banca Nationalánál lombardírozható állampapírokba kell fektetni. Ezt az alapot addig kell szaporítani, amíg az a bank alaptőkéjének felét el nem éri; ha ezt elérte, akkor már csak az évi tiszta nyereség öt százaléka fordítandó erre a célra.

Az igazgatósági tagok felelősségével kapcsolatban a javaslat úgy intézkedik, hogy az igazgatósági tagok egyenként tartoznak az alaptőke egy háromszázad részének megfelelő összeget az intézet részvényeibe fektetni és a részvényeket garanciaképpen elhelyezni. Érdekes intézkedés az is, hogy az intézet szolgáltatásban álló hivatalnok-igazgatók nem lehetnek az igazgatóság tagjai. Az igazgatósági tagok pedig nem vehetnek igénybe saját intézetüknél hitelt, legfeljebb reális fedezet mellett és a felügyelő-bizottság jóváhagyásával. Az egyes igazgatósági tagok által felvett kölcsönök összege nem haladhatja meg az intézet alaptőkének öt százalékát.

Az igazgatósági tagok tantiémje nem haladhatja meg tíz százalékát az évi nyereségnek. Egy bank igazgatósági tagja nem viselhet más banknál igazgatósági tisztséget. Betéteket csak minimum öt év óta fennálló pénzintézet fogadhat el. A betétek pedig nem haladhatják meg a saját tőkéik hétszeresét. Különös és érdekes intézkedés a javaslatnak, hogy a bankokat a legfőbb banktanács ellenőrzésének veti alá, amely megfelelő diszkráció mellett vizsgálatokat tarthat a bankoknál. Megkönynyíti a törvény a bankok fúzióját, amennyiben a fúziókat illetékmentessé teszi és a fuzionált intézeteknek adókedvezményt nyújt.

Kétségtelenül megállapítható, hogy a javaslat minden betűje jószándékkal van áthatva. A törvénytervezetet főleg az a törekvés vezérli, hogy a bankok iránti bizalmat megerősítse, hogy a betéteseknek minél több intézményes biztosítékot nyújtson és hogy a gazdasági krízis által nyugtalanítást minél jobban lecsillapítsa. Hogy ezt elfogadják-e, azt egyelőre nem lehet tudni. A törvényjavaslat intézkedéseinek nagyrésze megnehezíti a bankok szabad működését, tökéik jelentékeny részét elvonja attól, hogy a gazdasági élet hitelét szolgálják, ami egy tőkeszegény országban, mint a miénk, csak növelheti a gondokat. Ha mindezek következtében a rentabilitást nem találó tőke nem fog részt venni a bankok alapításában és a tőke szaporodásában, akkor a banktörvény célt fog tévesztetni, lényegében mint a kamattörvény, amely az adókat akarja megvédeni és azt érte el, hogy az adósok nagyrésze, főképpen pedig a mezőgazdasági adósok elől, elzárta a hitel csatornáit. Mindettől eltekintve, a mai idők a legkevésbé alkalmasak egy banktörvény megalkotására.

Miniszterjárás Aradon

Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter október hó végén Aradra érkezik — Pop Valér dr. erdélyi miniszter november elejére jelezte látogatását

Megérkezett Serbanu György dr. megyei prefektus Bucurestiből

Ma délelőtt Temesváron át autón érkezett Bucurestiből haza dr. Serbanu György megyei prefektus és dr. Radu Cornel városi interimárbizottsági elnök. Mind a ketten azért választották az arad-temesvári autót bizonytalanságát, hogy még személyesen résztvehessenek az uralkodó születésnap ünnepségein, amely a görögkeleti katedrálisban folyt le fényes ünnepi külsőségek között, a katonai és polgári előkelőségek jelenlétében.

Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste dr. Serbanu György megyei prefektust az ünnepségek lezajlása után, hogy legújabb bucuresti-i útjának eseményeit olvasóinkkal megismertessük. Serbanu dr. nyilatkozata során az alábbiakat közölte:

— A bucuresti-i ünnepségek bekövetkezése meg a „pod”-rendszer, amely miatt csak hétfőn kezdődhetik meg újra a rendes hivatalos munka a fővárosban, alapiában véve meggátolt mindnyájunkat abban, hogy programunkat végig megvalósíthassuk — mondotta a megyei prefektus.

— Mindazonáltal sikerült személyes érintkezésbe lépnem Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter ural, aki Arad vezető képviselője. A miniszter ur közölte velem, hogy még ebben a hónapban eleget kíván tenni eddigi ígéreteinek és október hó 22—24. napjai között Aradra érkezik. A miniszter látogatásának kimondott célja az, hogy ismeretes gazdasági jellegű tervének előnyeiről személyesen győzze meg Aradmegye vezető gazdatisádsalmát. Az erdélyi miniszter ur, dr. Pop Valér november hó elejére jelezte előttem aradi látogatását: minden valószínűség szerint november hó 10-ike kerül érkezik meg.

Ezután Serbanu dr. megyei prefektus azokról a nagyszabású fogadtatási ünnepségekről beszélt, amellyel a kormány Bucurestiben a volt lengyel miniszterelnököt és diktátort, Pilsudszky marsallt fogadta. Az érdekes lengyel katonai méltóság a bucuresti-i ünnepek után Tekhirgiolba utazik, hogy a tekhirgioli fürdőben gyógyítsa idült reumatikus bajait.

Bizalmatlansági offenzíva a német kormány ellen

— Eddig sikerült leverni az ellentámadásokat — Brüning nagy beszéde — Hindenburg feltűnésikeltő levele — „Politikai ügyeskedésekkel nem lehet a birodalmon segíteni” — Ottagu gazdasági direktorium alakul

Gazdasági diktatura készül Németországban

Berlinből jelentik: A mai birodalmi gyűlésen a német kormány ellen megindult bizalmatlansági offenzíva visszaverésére ma Brüning mondotta el nagy beszédét. Kifejtette a kormány álláspontját és elutasította az ellenzék támadásait. Kérte a bizalmatlansági indítványok elvetését. A parlament a bizalmatlansági indítványokat 294 szavazattal 270 ellenében elvetette. A bizalmatlansági indítványok mellett szavaztak: a nemzeti ellenzék, a kommunisták, a Landsvolk, a német néppárt és a szociálista munkáspárt. A javaslatok ellen pedig a szociáldemokraták, a gazdasági párt, a keresztényszocialisták, a nemzeti néppárt és a bajor földművesek szavaztak. A német hannoveri párt 3 képviselője tartózkodott a szavazástól.

A kormányellenes rohamot ezzel még nem szerelték le. Sorra szavazott a parlament a többi bizalmatlansági indítvány fölött. A nemzeti szocialisták, a német nemzetiek, a kommunisták házfelosztást és új választások kiírását célzó javaslatát 320 szavazattal 252 ellenében, a Gröner hadügyminiszter elleni bizalmatlansági indítványt 321 szavazattal 233 szavazattal szemben elvetették. Ugyancsak elvetette a parlament Schiele közlelmzési miniszter elleni bizalmatlansági indítványt.

Hindenburg egyébként levelet intézett Brüning kancellárhoz, amelyben annak a nézetének adott kifejezést, hogy a gazdasági válság oly súlyossá vált, hogy most már politikai ügyeskedéssel nem lehet a birodalmon segíteni, hanem most már csak erőlyes gazdasági intézkedésekkel. Ezért megbízatást ad Brüningnek, hogy terjessze elő olyan gazdasági szakírfiak neveit, akikből aztán Hindenburg legfelsőbb gazdasági tanácsot fog alakítani. Ezeknek a férfiaknak az lesz a hivatása, hogy,

függetlenül a külföldtől, tisztán Németország gazdasági ható erőire támaszkodva szanálják a birodalmat. A gazdasági tanács a kormány mindenkori bevonásával fogja meghatározni a német gazdaságpolitika követendő irányvonalait.

Brüning válaszában kifejtette, hogy örömmel fogadja az elnök megbízatását. Leghelyesebbnek azt tartja, ha a gazdasági direktoriumban mindössze öt férfi szerepelne, akiket természetesen a legnagyobb gonddal kellene kiválasztani. A gazdasági tanács Hindenburg elnöklete alatt fog ülésezni.

A parlamenti pártok a tervet a legnagyobb megütközéssel fogadják és általában az a vélemény, hogy ez a diktatúrát jelenti. Nem lehetetlen ugyanis, hogy felretéve a parlamentet, egyedül a kormányra és a gazdasági bizottságra támaszkodva kezdi meg kormányzását. Súlyosbitja a helyzetet, hogy Gröner tábornagy a belügyi tárca átvétele óta lázas sietséggel szervezi a porosz rendőrséget, amelynek ténykedési körzetét lényegesen kibővítette.

A francia lapok bizonyos tartózkodással figyelik az eseményeket, a Matin pedig azt írja, hogy a német-francia barátságnak befellegzett. Amit Brüning felépített, azt a Hitler által iniciált Brüning lerombolta.

Az a barátságos hangulat egyébként, amely az utóbbi időben Franciaországban megnyilvánult Németország iránt, kezd ellanyhulni; a Brüning-kormány jelenlegi összeállításában nem találkoztott különösebb rokonszenvvel a francia politikusok körében. A francia politikusok általában bizonyos tartózkodással figyelik a németországi eseményeket és annak a barátságos hangulatnak, amely az utóbbi heteket jellemezte, ma már nyoma sincs.

Kiadják Magyarországnak a biatorbágyi tömeggyilkost

Matuskával le akarják jászaini a merényletet — Megkerült a „szurós szemű” ismeretlen. Megindult a kiadatási eljárás. Ellentétes vallomások

Matuskát ma Bécsben ismét általános kihallgatásnak vetik alá. Felmerült a kérdés, vajon eljátszassák-e Matuskával a helyszínen a robbantást. Az a vélemény, hogy így Matuska végleg megtörne és több, eddig el nem mondott részletet világítana meg. *Matuskának kijelentette, hogy megváltoztatja nevét és kisleányával Amerikába költözik. Gennát német rendőrtanácsos kijelentette, hogy a magyar kormány által kitűzött jutalom egy részét feltétlenül annak a két berlini villanyszerelőnek kell kiadni, akik először adtak teljes és kielégítő felvilágosítást Matuskával kapcsolatban.*

Arról az állítólagos *Bergmannról*, akiről Matuska Szilveszter említést tett és akiről mint „szurós szemű” ismeretlenről beszélt, megállapítást nyert, hogy egy bécsi tudós. A rendőrség ezt a Bergmann-t ki is hallgatta, aki elmondotta, hogy Matuskát soha életében nem is látta és így természetesen nem is ismerheti. Véleménye szerint, Matuska róla valószínűleg egy harmadik személy útján szerzett információt és azt azután, hogy a szörnyű vád alól némiképpen kibújjon, elmondotta a rendőrségnek.

A bécsi rendőrigazgatóság ma délelőtt külön futárral a biatorbágyi merénylettel kapcsolatosan egy kérdőívet küldött a budapesti rendőrhatalmásokhoz, amelyben több pont van, amelyre a magyar nyomozóhatóságoknak felelni kell. Ezek a kérdések azt célozzák, hogy Matuskának egyes állításait, amelyek a biatorbágyi katasztrófával vannak összefüggésben, tisztázzák. A kiadatást illetően minden jel arra mutat, hogy az osztrák hatóságok egészen rövid időn belül átadják Matuskát a magyar hatóságoknak, mert megállapítást nyert, hogy az *ansbuchi merényletben nem volt része és ezt csak azért akarja magára vállalni, hogy az osztrák bíróságok ítélkezzenek felette, ami által megszabadul a magyar akasztófától.* A kiadatásra vonatkozólag magyar részről

Károly király születésnapjának aradi ünnepségei

Te Deum a minorita-templomban. — Ünnepe-ség a Kulturpalotában.

A mai napon Aradváros lobogódiszbe öltözött. Károly király születésnapjának országos ünnepére. Románia jelenlegi uralkodója ma töltötte be 38-ik életévét és ez alkalomból az egész ország területén az összes állami hivatalokban szünetelt a munka, az iskolákban a tanítás és valamennyi felkezezt templomban Te Deum hangjai szálltak az Urhoz.

Az aradi Minorita-templomban délelőtt 10 és 11 órai kezdettel fényes keretek között folytak le a Te Deumok, melyeket Novák R. Mihály és Szabó Dániel páterek végeztek.

Délután 5 órai kezdettel kitünően sikerült műsoros estet rendeztek a Kulturpalota nagytermében. Az ünnepségen megjelentek páholyaikban a városi, megyei és katonai hatóságok vezető férfiai. A Kulturpalota díszterme ez alkalomra valósággal zsúfolásig megtelt és az Armonia-kórus által előadott Himmusz hangjait állva hallgatták végig. A műsor második száma dr. Botis Tivadar alkalmi beszéde volt, melyet a közönség nagy figyelemmel és érdeklődéssel hallgatott végig és hálásan megtapsolt. A Tanítóképző és a Leányliceum növendékeiből alakult csoport gyönyörű nemzeti táncokat adott elő nagy siker mellett. Majd Caba professzor lendületes modorában különböző verseket szavalt. A műsor kiemelkedő száma Sepetianu Virginia fellépte volt. A bájos fiatal énekesnő üde, tisztán csengő szopránja nagy hatást váltott ki ezáltal is a közönség soraiból. Dr. Botis Aurel díszkrét, ügyes kísérenek bizonyult. A fényesen sikerült ünnepséget a 93-ik gyalogezred zenekarának záró-marsa fejezte be.

már mindent megtettek és ezzel a kérdéssel már Bécsben is foglalkoznak. Valószínűnek látszik, hogy az osztrák igazságügyminisztérium döntése ebben az ügyben már csak egy-két nap kérdése és így a tömeggyilkos Matuska rövid időn belül Budapestre kerül.

Bécsi jelentések szerint tegnap megkezdődött a magyar részről megindított és Matuska kiadatását célzó eljárás bécsi levezetése. A debütáni lapok egyébként biztosra veszik, hogy az osztrák kormány kiadja a merénylet.

Bécsből érkező, de eddig még meg nem erősített hírek szerint néhány formalitás elintézése után Matuskát átadják Magyarországnak.

A budapesti főkapitányságon elhatározták, hogy néhány nap múlva Bécsbe viszik Vasay Istvánt, aki Matuskát a biatorbágyi szerencsétlenség után a vállán vitte a biatorbágyi vasutállomásig. Vasayt itt részletesen ki fogják hallgatni és egyben szembesítik Matuskával. A Matuska-ügy vizsgálatának még hátralévő részében most már csak az orvos-szakértők véleménye fontos kérdés.

A pápa tiltakozik a spanyol vallásüldözések ellen

Ujabb összeütközések a spanyol városokban. Vasutassztrájk. Megtámadott hívők

Madridból jelentik: A spanyol fővárosból érkező jelentések arról számolnak be, hogy ott a mai nap folyamán súlyos zavargások voltak. Egy fiatalemberekből álló csoport megtámadott egy kolostort és ebből kifolyólag keletkeztek a zavargások, melybe végül a rendőrség is beleavatkozott. A súlyosan sérült áldozatok száma összesen tizennégyre rug.

Ugyancsak a spanyol fővárosból jelentik, hogy Cadisban általános sztrájk tört ki. Ez a nagyarányú sztrájk egész Délspanyolországra is kiterjedhet, mert a vasutások is sztrájkba léptek.

A barcelonai székesegyházban ma gyásztisztviszteleket tartottak Jaime-Bourbon herceg lelkiüdvéért. Amikor az tisztvisztelek vége volt és a székesegyházban összegyűlt hívők az

Koncz alhadnagyné gyilkosa a tábla előtt

Tizenötévi fegyházra ítélték Molnár Erzsébetet

Győr-ből jelentik: Az ítélőtábla ma délután öt órakor hirdette ki nyílt tárgyaláson az ítéletet Molnár Erzsébet bűnügyében. Eszerint az ítélőtábla megváltoztatta az első bíróság ítéletének egy részét, amely szerint Molnár Erzsébetet felmentette a lopás büntetnének vádjáról. Az ítélőtábla szerint Molnár Erzsébet elkövette a lopást, amikor a gyilkosság után Koncz alhadnagy lakásáról 400 pengőt és egy aranykarkötő órát vitt el, beismerése szerint azért, hogy a rablógyilkosság látszatát keltse.

A tábla a törvényszéki ítélet többi részét helyben hagyta és bűnösnek mondotta ki Molnár Erzsébetet a gyilkosság, hamis vád és lopás büntetnében és a büntetőtörvénykönyv 91. szakasza helyett a 92. szakaszt alkalmazta és összbüntetésként 15 évi fegyház fő, 10 évi hivatalvesztés és politikai jogainak ugyanezen időtartamra való felfüggesztését mellékbüntetésként szabta ki. Az ítélet indokolását zárt tárgyaláson ismertették. A büntetésbe betudják a vizsgálati fogságban elszenvedett egy évet és 11 hónapot. Az ítélet ellen úgy a vád, mint a védelem képviselője semmiségi panaszt nem tett be.

Bojkottálni fogja a román kormány a cseh ipari termékeket, ha Csehszlovákia nem

tézte éseit — Radian államtitkár nyilatkozata — Elmérgesedik a román-cseh gabonakonfliktus — Román cseh vámháború fenyeget

Bucurestiből jelentik: A román-cseh gabonakonfliktus ügyében a közeli napokban érdekes események várhatók és előreláthatólag ahelyett, hogy az ügy rendeződne, egyre jobban elmérgesedik. Ismeretes, hogy Csehszlovákia a román gabona bevitelét külön engedélyekhez kötötte és ezeket az engedélyeket oly módon korlátozta, hogy ezzel lehetetlenné tette Romániának Csehszlovákiába irányuló gabonaeportját. Nem lehetetlen, hogy Románia és Csehszlovákia között a cseh kormány magatartása miatt már a közeli napokban kitör a vámháború és szerződés nélküli állapot áll be.

A helyzet komoly voltára vall Radian földművelésügyi államtitkárnak az a nyilatkozata, amelyet ma adott a sajtónak és amely a következőképpen hangzik:

— A kormány — jelentette ki az államtitkár — interveniált a cseh kormánynál és kérte, hogy legalább a végrehajtás folyamatában

levő szerződéseket respektálja. Legalább a határállomásokon feltorlódott szállítmányokat engedje be a határon, különben megfizethetetlen károk hárulnak az országra.

— Ezt a lépést a jelenre vonatkozólag tettük. Ami a jövőbeni kereskedelmi politikánkat illeti, abban az esetben, ha a szomszéd szövetséges állam továbbra is kitiltja a romániai gabonát, a román kormány haladéktalanul hasonló eljárást fog alkalmazni a csehszlovákiai ipari behozatallal szemben.

Végül kijelentette Radian államtitkár, hogy az így elvesztett cseh piacokat igyekezni fognak Franciaországban pótolni.

E tekintetben némi reményei vannak a kormánynak, mert a francia kereskedelemügyi miniszter az importtal szemben alkalmazott legújabb vámtételek fentartanak egy kis lehetőséget a romániai gabonának és petróleumtermékeknek. Sem a petróleum, sem a petróleumtermékektől, sem pedig a tengeri szállítmányoktól nem kíván külön behozatallal engedélyt, csupán eredeti bizonyítványt annak megállapítására, hogy melyik vidékről származik a termék.

A kínai csapatok borzalmas vérengzése

A Népszövetség meghívta az Egyesült-Államokat a kínai-japán konfliktus elintézésére — Az Unió elfogadta a meghívást — Japán tiltakozik és nem veszi tudomásul a Népszövetség döntését

A mongolok beleavatkoztak a kínai-japán háborúba

Londonból jelentik: A Daily Telegraphi mukdeni jelentés alapján arról számol be, hogy a menekülő kínai katonaság a keletkínai vasutvonal mentén borzalmas vérengzést visz véghez a koreaiak között. A japán csapatok előnyomulásuk során több mint 1000 holttestet találtak. Moszkván keresztül érkező jelentések szerint a helyzet tanulmányozására kiküldött amerikai bizottságot japán csapatok feltartóztatták. Washingtoni jelentés arról számol be, hogy a japán követ nyilatkozatot tett abban az értelemben, hogy jelen körülmények között Japán nem viselhet hadat Kína ellen.

Genéből jelentik: A Népszövetség ma nyilvános ülésen elhatározta, hogy meghívja az Egyesült-Államokat a japán-kínai konfliktus elintézésére végett megtartandó tanácskozásra. Ezirányban a javaslatot Briand tette, aki hangsúlyozta, hogy a Népszövetségnek a viszály megszüntetése érdekében együtt kell működnie az Egyesült-Államokkal. Beszéde végén közölte, hogy a meghívót még a mai nap folyamán el fogja küldeni, amit a népszövetségi tanács tudomásul is vett. Briand után japán képviselője emelkedett szólásra és röviden kijelentette, hogy nagyon sajnálja, de nem változtathatja meg eddigi állásfoglalását a meghívás ügyében, miért is még egyszer hangsúlyozottan tiltakozik, hogy a tanács az Egyesült-Államokat meghívja. A népszövetségi tanácsülés után Briand, a tanács elnöke elküldötte Washingtonba a meghívót.

Az Egyesült-Államok ma esti jelentés szerint elfogadták a Népszövetség meghívását a mandzsuri konfliktus kérdésének a tárgyalására. A meghívás elfogadását a washingtoni külügyminiszter a délután folyamán közölte a Népszövetség főtitkárságával és a népszövetségi tanácsülésen az Egyesült-Államok képviselőjével a genfi amerikai konzult bízta meg. Tokióban a hír, hogy az Egyesült-Államok elfogadták a meghívást, nagy elkeseredést keltett és Vakaruki japán miniszterelnök kijelentette, hogy a Népszövetségen kívül álló hatalom meghívása törvénytelen és egyedülálló eset. Eppen ezért Japán kétségbevonja a határozat érvényességét és azt egyáltalán nem veszi tudomásul.

Pekingből jelentik: A mongolok ma meg-

támadták a mukdeni vasutvonal mentén fekvő Csang-Wu várost. A helybeli katonaság és lakosság, valamint a támadó mongolok között több mint négyórás harc fejlődött ki, mely rendkívül heves kimenetelű volt. A harc ideje alatt a város felett japán repülők cirkáltak. A véres harcnak számos áldozata van. A kínai csapatok főparancsnoka kijelentette, hogy a mongolok támadása minden kétséget kizáróan Japán műve volt és ezért sürgős segítséget kér, mert újabb támadásoktól tart.

A washingtoni külügyi hivatal a genfi amerikai konzulnak a Népszövetséghez elküldött válasz előtt azt az utasítást adta, hogy résztvehet a Népszövetség ülésén, de csak azokon a tárgyalásokon, amelyen a japán-kínai konfliktust tárgyalják. Az ülések folyamatáról köteles jelentéseket küldeni a washingtoni külügyi hivatalnak. A külügyi hivatal még tudára adta a genfi konzulnak, hogy a Népszövetség többi ülésén is részt vehet ugyan, de csak mint megfigyelő és hallgató. Tokióban azonban olyan kijelentések hangzottak el a kormány részéről, hogy az Egyesült-Államok meghívása a Kellog-paktum érvényesítését jelenti a tanácskozásokon. Olyan hírek is kerültek forgalomba, hogy Japán állítólag kész kilépni még a Népszövetségből is.

A kormány megszünteti a lakbér-problémákat

Uj lakbérleti rendszer készül — Ismét Brandsch Rudolf lemondásáról beszélnek. — A nemzeti-parasztpárt feltételei — Bratianu György a koncentráció ellen — Duca beszámol királyi kihallgatásáról

Bucurestiből jelentik: A Dreptatea értesítése szerint Brandsch Rudolf, kisebbségi alminiszter sérelmével kapcsolatosan lemondási tervvel foglalkozik. A lap szerint Brandsch azt sérelmezi, hogy a szebeni interimár-bizottság összeállításánál őt meg sem hallgatták, úgy, hogy a tanács túlnyomólag román nemzetiségű tagokból áll. A német tanácsosok kisebbségbe jutottak, annak ellenére, hogy Nagyszebenben a lakosság többsége német. Ezzel a kérdéssel kapcsolatosan izgatott magvarázkodás támadt Pop Valér és Brandsch

Rudolf között. Brandsch a sérelem orvoslását követelte, amit Pop Valér nem teljesített.

A német politikus, tekintettel arra, hogy amúgy is azzal vádolják, hogy a szász kisebbséggel szembeni kötelességének nem tett eleget, a nagyszebeni interimár-bizottság problémájából kabinethéldést akar csinálni és amennyiben ezt a kisebbségi sérelmet nem orvosolják, kész lemondani állásáról.

Itt írjuk meg, hogy a liberális-párt vezetője: Duca, mint ismeretes, kihallgatáson jelent meg az uralkodónál. A kihallgatás eredményéről ma tesz jelentést pártjának. Duca valószínűleg holnap utazik el régóta tervezett külföldi útjára.

A Lupta egyébként cáfolja azt a hírt, mintha a nemzeti-parasztpárt hajlandó volna résztvenni egy koncentrációs kormányban. Ennek súlyos feltétele van: a jelenlegi parlament feloszlattatása. Bratianu Gheorghe lasiban mondott felhívást keltő beszédet a koncentrációs kormány gondolata ellen.

A kormány különben új lakbérleti rendszert szándékozik bevezetni. Ezzel kapcsolatosan Hamangiu igazságügyminiszter már napok óta dolgozik a tervezet egyes, még függő kérdésein. A kormány ugyanis az új rendszerrel egyszeriben meg akarja oldani a lakbér kérdésében évek óta fennálló függő problémákat. A javaslat még a mai minisztertanács elé kerül, amelyet a Simiaba utazó miniszterek a kivonaton tartanak meg. Ezen a minisztertanácson a lakbérjavaslatot már valószínűleg érdemlegesen tárgyalják. Hamangiu egyébként ebben a kérdésben a jövő héten fogadja a lakók és a háztulajdonosok kiküldöttét, hogy meghallgassa azok véleményét ezzel a régóta vajdó kérdéssel kapcsolatban.

Halálra ítélik az egyik budapesti bankrablót

vagy szordán mondja ki az ítéletet a statáriális bíróság

Budapestről jelentik: A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank két rablóját: Ondi Sándort és Bónya Józsefet a budapesti főkapitányságon még a mai napon is részletesen kihallgatták, akik ennek folyamán teljesen beismerő vallomást tettek. A főkapitányság detektívjei Papp Mancit Sziget-ucca 17. szám alatti lakost is előállították a főkapitányságra, mert megállapítást nyert, hogy ő is büntetése a két bankrablónak. Lakásán rengeteg lopott holmit találtak, amit a két péksegéd lopott össze és amelyet azután Papp Mancit átvett tőlük és a lakásán elrejtett.

A főkapitányságról a két bankrablót a déli órákban detektívek átkísérték az ügyészség fogházába. Ugyanekkor az ügyre vonatkozó jegyzőkönyveket, szintén az ügyészségre vitték, ahol azt a soros ügyész vette át, aki az akták áttanulmányozása után a bűnügyről jelentést tesz Parody Pál főügyésznek. Minden valószínűség szerint a bankrablók felett a sta-

táriális bíróság fog ítékezni. Ebben az esetben a főügyész értesíti a statáriális bíróság elnökét, hogy szükség van a rögtönítélő bíróság összehívására. Ezen a tárgyaláson a főügyész szóbelileg megteszi vádjelentését és a bíróságnak három napon belül ítéletet kell hozni, illetőleg ezalatt az idő alatt már az ítéletet végre is kell hajtani. Ondival szemben minden valószínűség szerint a teljes szigorú fogságot alkalmazni. Bónya azonban nem kaphat halálbüntetést, mert még nincs husz éves és így a leg súlyosabb büntetés, amit kaphat, maximum 15 évi fegyház.

Egy újságíró ma kérdést intézett az ügyészséghez a két budapesti bankrabló ügyével kapcsolatban. Az ügyészség kijelentette, hogy Ondira egészen bizonyosan halálbüntetés vár, míg a 19 esztendő Bónyára súlyos fegyházbüntetést ró ki minden bizonnyal a statáriális bíróság, amely az ügyben ítékezni fog. Kedden vagy szordán egyébként ítélet lesz már az ügyben.

Sima ügy...

mondják arra, ami az ember kívánsága szerint, akadálytalanul eredménnyel jár... A borotválkozásnál „sima ügy” a — Gillette!
A világ levezető pengéje és mindig az is marad.
Vegye a valódit!!

Az új

pengét

Gyermek és kifogástalanul borotvál.
A régi és új Gillette borotvakészülékekben egyaránt használatos.

Hatszáz millió lej folyt be kenyérbélyegekből

Hatvanezer vagon búzát exportáltak az idén.

Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi minisztérium jelentése szerint ez évben 60 ezer vagon búza került exportra, a tavalyi 15—20 ezer vaggonnal szemben. Ezen a címen tehát egymilliárd 200 millió lej folyt be az országba eddig. Hatszázmillió lej a kenyéregyből vételezett be az állam.

Ennek az érdekes adatnak nyilvánosságra kerülésével kapcsolatban a bucaresti lapok megemlítik, hogy a kiviteli prémiumokat mégsem fizeti az állam, mert állítása szerint a Banca Nationala nem rendelkezik a kellő fedezettel. Ha a 600 millió lej befolyt, viszont még sem látható: világos, hogy a kormány más célokra fordította a hatalmas összeg javarészét, szűkezik le a bucaresti lapok.

Vadászkürt kabarében új műsor.

Az óceánon tíz óra alatt át lehet jutni

Piccard professzor ma este előadást tartott a jövő repüléséről — Veszélytelen a sztratoszféra-repülés — Hogyan lehetne 30 ezer méter magasra felszállni — A rakéta-repülés jövője

Piccard professzor Bucurestibe érkezik

Bécsből jelentik: Piccard tanár ma, csütörtökön a bécsi Konzerthaus nagytermében előadást tartott emlékeztető nyári sztratoszféra-repüléséről. Az előadás után tudósítónk előtt a következő igen érdekes és tanulságos közléseket tette:

— A sztratoszférába való felszállásunk az aviatika szempontjából igazolta előző feltevésünket és bebizonyosodott, hogy a léghajó zárt kabinjában legalább 17 óra hosszat lehet utazni anélkül, hogy a szokatlan magasságban rosszul éreznénk. Az egész idő alatt, amíg a sztratoszférában bolyongtunk, sem rajtam, sem kísérőimön nem mutatkozott a kábulás vagy émelygés legcsekélyebb jele. Beigazolódott tehát, hogy 10.000 méter meghaladó magasságban keringő léggömbben is minden kockázat nélkül végezhetők tudományos kutatások. Ez már magában véve is jelentős eredmény. Véleményem szerint ugyanazzal a léggömbbel 17.000 méter magasságba is fel tudnék emelkedni megfelelő mennyiségű teherrel. Nem hiszem azonban, hogy mindaddig érdemes volna tulemelkedni az általam elért magasságon, amíg további repülések meg nem erősítik azokat a megfigyeléseket, amelyeket léggömbömmel tettem. Ha ez megtörténik, nincsen akadály annak, hogy eljussunk sokkal nagyobb magasságokba is. Erre okvetlenül szükség van, mert az így nyerhető tanulságok minden pénzt és erőfeszítést megérdemelnek. A kockázat az enyémmel semmiesetre sem nagyobb, mert az elérendő magasság csakis a léggömb nagyságától függ. Már pedig ezt a szükséghez képest változtatni lehet. Ha például 120 méteres átmérőjű gömböt használunk, amely 64-szer nagyobb térfogatú, mint az enyém volt, akkor elméletben akár 30.000 méter magasságig is emelkedhetünk. A felszállás azonban mindenestre nagy nehézségekkel járna.

— A repülés szempontjából vizsgálva a kérdést, megállapíthatjuk, hogy az emelkedés növekedésével a gépnek nagyobb sebességre van szüksége. Másfelől viszont a nagyobb magasságokban a légellenállásának fokozatos csökkenése a gyorsabb repüléshez hozzá is segíti a gépet. Ha például a repülőgép 10.000 méter magasságra akar emelkedni, ahol az atmoszféra sűrűsége a normális sűrűségnek kilenced része, háromszor olyan gyorsan kell repülni, mint rendszeren. Az aerodinamikai tényezők állandóak maradnak és a motor hajtóereje minden berepült utegység után azonos. Miután azonban a motorerőt harmadrész annyi idő alatt kell kifejtetni, mint normális repülési magasságok felett, a motort háromszoros teljesítményre kell méretezni.

— Ha sikerül egyszer kielégítő megoldást találni a műszaki nehézségekre és így a motor

üzemére, a levegő előkomprimálására, a légcsavar megfelelő fordulatszámának biztosítására, meg vagyok győződve róla, hogy az Óceánon 10 óra alatt át lehet jutni. Bizom abban, hogy feltevésünket a következő évtized igazolni fogja. A jövő repülőjét, aki 30 óra helyett 10 óra alatt repüli át az Óceánt, az időjárásra nézve nem érhetik meglepetések. A rakétarendszer még távol áll a megvalósulástól. Ha a hajtóerő: a robbanó üzemanyag és a sebesség megfelelő arányban működik közre, a kellő üzemanyag és a cseppfolyós oxigén lehetővé teszi majd, hogy az atmoszférán túl villámgyors rakéta-repülésekkel valósuljon meg a kontinensek közötti közlekedés.

Bucurestiből jelentik: Piccard professzor, a világhírű német stratoszféra-repülő, hír szerint Bucurestibe érkezik. A német professzor levelet írt egyik bucuresti-i barátjának, amelyben érkezését október hó 25-ére jelezte.

Ehségstrájkba kezdenek az aradi ügyészség politikai foglyai

Általános feltűnést keltett az igazságügy-miniszter rendelete, amely a közelmúltban jelent meg s amely eltiltotta a vizsgálati foglyok külső élelmezését. A rendelet csupán két napot jelölt ki, keddet és pénteket, mint amikor a foglyokat látogatni lehet s részükre élelmiszert lehet a fogházba behozni.

Az aradi ügyészség a rendelet értelmében a többi napokon eltiltotta a foglyok látogatását és élelmezését, a vizsgálati foglyok azonban ügyvédjük útján kérvényt adtak be az illetékes igazságügyi fórumokhoz, amelyben hivatkoztak arra, hogy a politikai foglyok mindenütt kivételes elbánásban részesülnek. Kérték tehát, hogy a vizsgálati foglyok, főként pedig azok, akik állítólagos kommunista propagandával való részvétellel voltak gyanúsítva és így kerültek letartóztatásba, továbbra is részesüljenek a külső élelmezés naponkénti kedvezményében, amely tulajdonképpen nem kedvezmény, hanem törvényben biztosított jog.

A vizsgálati foglyok külső élelmezés engedélyezését kérik

A kérvényre azonban nem jött válasz ezért az aradi ügyészség fogházában levő vizsgálati foglyok kétségbeesett lépésre határoztak el magukat. A kommunista foglyok nevében Kovács Elemér ma kihallgatásra jelentkezett Ludosan Miklós vizsgálóbírónál, akit arra kért, hasson oda, hogy az aradi fogház foglyai kívülről élelmezhesek magukat, illetve, hogy az új rendelet szerint megállapított két napon a fegyőrök akadálytalanul beengedjék a részükre behozott élelmiszereket.

Egyben kijelentette, amennyiben a jelenlegi viszonyok nem változnak s a politikai vizsgálati foglyok helyzete nem javul, holnap reggel úgy ő, mint két társa, Gelcz Kornél és Faur György éhségstrájkot kezdenek. Amennyiben pedig az általuk megjelölt időn belül kérelmük kedvező elintézését nem nyer, úgy az összes politikai ügyből kifolyólag letartóztatásban levő foglyok éhségstrájkba kezdenek.

Letört a korlát és lezuhant az emeletről egy aradi leány

A szülők bűnvádi feljelentést tettek a ház tulajdonosnője ellen — A sérülések következtében a leányka balkarja béna marad

Sajnálatos baleset történt a közelmúltban Redkovszky Mária 12 éves leánnyal az Eötvös-uca 5. szám alatti házban. A leányka a ház folyosóján játszadozott s játékközben többször nekitámaszkodott a folyosó vaskorlátjának, amely meglehetősen elhanyagolt állapotban volt. A vaskorlát egy része, amelyhez Redkovszky Mária ismételt nekitámaszkodott, hirtelen letört, lezuhant az udvarra, de utána esett rémült sikoltással a kis leányka is. Az esés után pillanatokig feküdt eszméletlenül, majd amikor öntudatra tértették, szülei megdöbbenéssel látták, hogy a gyermek nem tudja balkarját mozgatni. A szerencsétlenül járt gyermeket orvosi vizsgálatnak vetették alá, karját gipszbe tették s az első vizsgálat megnyugtatta az aggó szülőket. A Röntgen-vizsgálat szerint a gyermek csontrepedést szenvedett, amely azonban néhány napon belül gyógyul.

Redkovszky Máriát kórházba is utalták, a honnan azonban néhány nap múlva mint gyógyultat elbocsátották. A leányka azonban, bár fájdalomról nem panaszkodott, sérült karját

nem mozgatta. Újabb orvosi vizsgálatnak vetették tehát alá, amelynek eredménye már lecsújtó volt. A csontrepedésen kívül a leányka inszakadást is kapott s így karja béna maradt. Redkovszky Mária szülei a második orvosi vizsgálat után ügyvédjük útján felszólították a ház tulajdonosnőjét, özv. Kugel Sámuelnét, hogy az orvosi kezelési költségeket térítse meg, azonkívül pedig fedezze a leányka szanatóriumjában való kezelési költségeit is. A kérés annál inkább is méltányosnak mutatkozott, mivel a ház lakói több ízben figyelmeztették özv. Kugel Sámuelnét, hogy a rozoga vaskorlátot javíttassa ki, mert könnyen szerencsétlenség származhatik, ha valaki a korlátra támaszkodik. Dacára a felszólításnak, a javítás nem történt meg s így a balesetért a ház tulajdonosnője felelős.

A leányka szülei különben az ügyet bűnvádi utra terelték s ügyvédjük útján gondatlanságból okozott súlyos testi sértés címén feljelentést adtak be özv. Kugel Sámuelné ellen. Azonkívül az orvosi látogatás alapján megállapított munkaképtelenség tartamára kártérítési igényrel is fellépnek.

Az olasz-német cukorkoncern elnöke Bucurestiben

A romániai cukormonopólium iránt érdeklődnek.

Bucurestiből jelentik: A romániai cukorfrontnak nagy szenzációja készül. A mai nap folyamán Bucurestibe érkezett Montezi, az olasz-német cukorkonzern elnöke. Hírek szerint a nagyhatalmu cukor-diktátor a román cukormonopólium iránt érdeklődik, amelyet az olasz-német konzern keretébe kíván bekebelezni.

Október 19.
a Zsidó Kórház
sorsjegyeinek
legközelebbi
huzása.

100 lejért

1.000.000 lejű nyerhet.

Siessen megvenni Zsidó Kórház-sorsjegyét Koch Dánielnél, vagy bármelyik dohánytőzsdeben.

A vasutigazgatóság Aradra helyezésétől

tárgyalt dr. Serbanu György és dr. Radu Cornel Bucurestiben

Dr. Pop Valer erdélyi miniszter álláspontja. Mi az akadálya a visszahelyezésnek? — Az aradi üzletvezetőség épülete másra nem használható — Az aradi iparosság is felemeli szavát az ügy érdekében — Olariu Iustin ipartestületi elnök nyilatkozata —

Az erdélyi miniszter Aradra jön és itt vizsgálja meg a kérdést

Az Aradról Temesvárra áthelyezett vasutigazgatóság ügye egyre intenzívebben kezd foglalkoztatni a város közigazgatási és gazdasági érdekeltségeit. Ma, amidőn már nyilvánvaló az áthelyezés erőszakolt tényének kudarca, amelyet a CFR. vezérigazgatóságának kétféle lejjel kellett megfizetnie, Arad egész társadalma egy emberként követeli vissza jussát a CFR. igazgatóságához. Mindegyre nehezebb szívvel kellett eddig is látnunk, hogy az áthelyezett vasutigazgatóság modern, békében erre a célra épült emeletes palotája, amely többmillió értékűt képvisel, üresen áll közel egy éve már és sem az egészségügyi hatóságok akciója, sem a katonai hatóságok tervel nem vezettek vele kapcsolatban semmiféle eredményre, mivel szinte *kizárólagos módon építették meg az államvasutak aradi igazgatóságának céljaira*. A hihetetlenül zártos volna tehát az, ha felsőbb hatóságok továbbra is azt erőszakolnák, hogy minden anyagi veszteség és romlás ellenére, — hogy Arad gazdasági érdekeiről ne is beszéljünk ezuttal — a CFR. vasutigazgatóságot továbbra is Temesváron hagyják.

Arad fontos gazdasági érdeke

Pedig az események újabb fordulatai erre vallanak. Ma érkezett meg Bucurestiből a király születésnapjának ünnepségeivel kapcsolatosan Aradra dr. Serbanu György megyei prefektus, aki dr. Radu Cornel városi interimár-bizottsági elnökkel együtt három napon át tartózkodott Bucurestiben és mindkettőjüknek alkalom volt kellő módon tájékozódniuk Aradnak a fontos közérdekű sérelme ügyében. Az *Aradi Közlöny* munkatársának értesülése szerint a Temesvárra áthelyezett vasutigazgatóság ügyében a megye és a város vezetői dr. Pop Valer erdélyi miniszterrel folytatott megbeszéléseket, aki előtt kellő alaposággal fejtették ki, mennyire fontos gazdasági érdeke Aradváros és a megye társadalmának, hogy az elhatározott tavalyi intézkedést mielőbb korrigálják. Pop Valer dr. erdélyi miniszter azonban felhívta az aradi hatósági vezetők figyelmét az új adminisztratív törvény rendelkezéseire, amely — amint ismeretes — tíz régióba osztja az egész ország területét. Ez a beosztás egyben egy-egy várost kiragad az egyes régiók területén lévő városok közül és intézkedéseinek tendenciái oda irányulnak, hogy ez az egy város fogadja be lehetőleg központossá mindazokat a közintézményeket, amelyek nemcsak egy város, vagy megye adminisztratív életével állnak összefüggésben, hanem hatáskörük az egész régióra kiterjed. *Annak a régióknak az ilyen kiszemelt „fővárosa”, amelybe Arad megye is beletartozik, Temesvár városa lenne, ahol az előző rezsim alatt a kormányzósági székhelyet már felállították. Az új közigazgatási törvény intézkedései lesznek tehát azok az akadályok, amelyek meggátolják a vasutigazgatóság Aradra való visszahelyezésének akcióját, minden értékvesztés és ráfizetés ellenére is.*

Az erdélyi miniszter felvilágosításai természetesen csak újabb megvilágítást jelent mindazok számára, akik a helyzettel feltétlenül meg kívánják birkózni. Értesüléseink szerint sem a megye, sem a város vezetősége még nem tekintí befejezett ténynek a vasutigazgatóság elvesztését. Mindenesetre szükséges volna, hogy Arad gazdasági életének irányító vezető-egyénségei még idejekorán lépjenek akcióba a város jogainak érvényesítésére, mert az alkalom mindenféle szempontból a legkedvezőbb arra, hogy szavukat meghallgassák a bucuresti-i illetékes körök. Az *Aradi Közlöny* továbbra is figyelemmel fogja kísérni a vasut-

igazgatóság ügyének további sorsát: annál is inkább, mert november hó 10-ike táján jelezte Pop Valer dr. erdélyi miniszter is az aradi látogatását és itt a miniszternek személyesen lesz módjában meggyőződést szereznie arról, hogy a mai helyzet további fenntartása a legnagyobb pénzpocsékolást jelenti.

Az iparosság akciója

A CFR. üzletvezetőségének Aradra való áthelyezésével kapcsolatban egyébként megkérdeztük Olariu Iustin ipartestületi elnököt arról, hogy mi az ipartestületnek az álláspontja ebben a kérdésben. Olariu Iustin a következőket mondotta az ügyre vonatkozólag:

— Az iparosság természetesen szívesen csatlakozik az akcióhoz, hiszen

Hivatalos hatalommal való visszaéléssel vádolták Szentanna község jegyzőjét

A karhatalommal feloszlott gyűlés — Harc az urbéri közösség elnöksége körül — Az aradi törvényszék felmentő ítélete

Hivatalos hatalommal való visszaélés vádjára miatt állott ma Kramer István újszentannai jegyző az aradi törvényszék Orezeanu-Hutiu-tanácsa előtt. A feljelentés a szentannai urbéri közösség nevében Szeifert Antal adta be, aki feljelentésében előadta, hogy ez év tavaszán az urbéri közösség közgyűlést akart tartani, amelyet azonban Kramer István jegyző karhatalommal oszlott fel.

A mai tárgyaláson a jegyző védője, dr. Botioc Elek ügyvéd védőbeszédében rámutatott arra, hogy Kramer két okból oszlatta fel a gyűlést. Először, mert arra előzetesen enge-

Tökéletesen műszáritott
elsőrendű, legjobb méretű,
tölgy- és bükk-

PARKETTA

házhöz szállítva,
klvánatra le is rakva,
legjutányosabb árban kapható:

ARADI FAIPARI r. t.-nál,
Curtiel uton. Telefon 187.

állam- és közérdek egyaránt a vasutigazgatóság visszahelyezése mellett szól. Ezt a kérdést egyébként már a *tegnap esti vezetőségi ülésen felvetették*. Az ipartestület megvárja a Kereskedelmi és Iparkamarának ebben az ügyben megindítandó akcióját, ehhez azonban minden feltétel nélkül csatlakozik. Ez természetesen is, hiszen amikor az üzletvezetőséget áthelyezték Temesvárra, az iparosság tiltakozott ez ellen a leghevesebben.

Dolga Imre ipartestületi titkár a kérdésben hasonló értelemben nyilatkozott. Ebből, valamint a tegnapi nyilatkozatokból megállapítható, hogy ugy Arad társadalma, mint a különböző érdekképviselők egyértelműleg foglalkoznak állást a vasutigazgatóság Aradra való visszahelyezése mellett.

délyt nem kértek, másodszor pedig, mert az urbéri közösségnek elnöke a mindenkori primár. Mivel pedig az urbéri közösségnek alapszabályai még nincsenek jóváhagyva, azonkívül Szeifert nem lehetett ennél fogva elnöke, Kramer István, mint a közösségi rendőrség vezetője, a rend fenntartása miatt kénytelen volt a feloszlást karhatalommal is foganatosítani. A bíróság helyt adott Kramer István védekezésének és felmentette a hivatalos hatalommal való visszaélés vádjától. Az ítéletben Mandru dr. főügyész is megnyugodott s így az jogerőre emelkedett.

Bing Béla Newyorkban agyonlőtte magát

Arad előkelő társaságának volt tagja a tragédia áldozata — Az aradi Bing-család gyászja — Az amerikai gazdasági pangás adta kezébe a fegyvert — Az öngyilkos bucsulevele

A háború előtti Arad előkelő társaságának ismert tagja volt Bing Béla, akinek tragikus haláláról érkezett ma értesítés a Bing-család Aradon lakó tagjaihoz. Bing Béla, a híradás szerint Newyorkban, az egyik előkelő szállodában felfedezte magát s mire a személyzet a tragédiát felfedezte, az előhívott orvos már csak a beállott halált konstatálta.

Bing Bélát, aki Aradon született 1868-ban, tehát most hatvanhárom éves volt, általánosan ismerték. Először a Bing Ede cégnél működött, majd onnan kivált s megalapította a Bing és Löbl-céget. A fiatal, agilis üzletember a legjobb társaságokban fordult meg, közismert volt eleganciájáról és a temesvári Sipos-családból nősült, Sipos Margitot vette feleségül.

Üzleti számításai azonban nem váltak be, anyagi zavarokkal küzdött s ezért elhatározta 1909-ben, hogy kivándorol Amerikába.

Newyorkba ment ki, ahol éveken keresztül szűkös viszonyok között élt, azonban később sikerült a legnagyobb biztosító társaságoknál elhelyezkednie s kitartó munkával karriert csinált. Amerikában nősült meg másodszor és jelentős vagyont gyűjtött. Az Amerikában is érezhető dekonjunktúra, üzleti pangás azonban súlyosan érintette azt az üzletágat is, amelyben Bing Béla dolgozott. Újból súlyos anyagi zavarok közé jutott, azonban most, 63 éves korában már nem volt meg az energiája, hogy újból kezdje az életet s inkább a halált választotta.

Newyork egyik legnagyobb szállodájában, a City Hotelben nyitott magának szo-

bát és E. Robinson néven jelentette be magát. Majd visszavonult szobájába s nem adott többé életjelet magáról. A szállodai személyzetnek a késő délutáni órákban tűnt fel, hogy a vendég nem mutatkozik, behatoltak szobájába, ahol a fürdőszobában találták meg vérbe fojgyva, átlőtt fejjel, holtan E. Robinsont. A rendőrség átkutatta a holttest ruhájának zsebeit s ekkor sikerült csak megállapítani, hogy az öngyilkos vendég valódi neve A. B. Bing. Bucsulevelet is találtak nála, amelyben azt írta az öngyilkos, hogy tettét anyagi zavarai és betegsége miatt követte el.

Bing Béla tragikus tetteről, melyet szeptember 29-én követett el, értesítettek levélben a Bing-család Aradon lakó tagjait is. Bing Bélára még igen sokan emlékeznek Aradon s halálának híre általános részvétet kellett ismerősei körében.

Az aradi mozik mai műsora

5, negyed 8 és negyed 10 órákor.

CENTRAL MOZGÓ: ARIANE. Claude Anet regénye nyomán készült filmjének. Főszereplői: Elisabeth Bergner és Rudolf Forster.

SELECT MOZGÓ: GROCK, a világhírű artistának egyetlen filmje, Lane Haid, Harry Hardt és Betty Bird közreműködésével.

ELITE MOZGÓ: EVANGELINE. Megható szerelmi tragédia. A főszerepben Dolores Del Rio.

GRADISTE MOZGÓ: Javítási munkálatok miatt az előadások szünetelnek.

H I R E K

Az aradi korzó

Tegnap még könnyű selyembluzban sétált öngyásága a déli korzón s kackiás kis kalapja alól ragyogó mosollyal üdvözölte ismerőseit. Frissen vasalt nadrágos, fürgé fiatal emberek siettek dolgaik után, vagy jóleső szemléldésnek adták át magukat a ragyogó napsütésben. A Központi előtt vagy a Fehér Kereszt sarkán csoportokba verődve vitatták meg a napi eseményeket, elsősorban persze Matuskát... És közben minduntalan mosollyal állapították meg, hogy Öngyásága ma fiatalabb, üdőbb, ragyogóbb, mint máskor...

Tegnap aztán előkerültek a szőrmegallérok is! Öngyásága bundába burkolózva (gallériából még az orra hegye sem látszik ki), trottoircipős lábát sűrűn emelve, topogva, idegesen sietett végig a korzón. Még a csábító kirakatok sem érdekelték most. A vasalt nadrágos fiatal emberek is eltűntek s helyettük feltűrt galléros, unott arcú férfiak rohantak végig a főtéren. Csillogó kalocsnik csoszogtak, esernyők ütődtek egymáshoz, kalapok mélyen a szemekbe vágva, fázós vállak összehúzva. Mindenki sietett, senki sem ért rá megvitatni a mai eseményeket... Még Matuska is eliskadt egy kisé... Olyan unott, szomorú a világ! Szegény öreg asszony ül a templom lépcsőjén. Diderelve huzza össze rongyos kendőjét a vállán. Sovány, reszkető keze szinte félve nyújtja ki a kendő ráncai közül a bádorgatót, melyen aprófejű, lila ibolyák szomorkodnak. Olyan bárvadtak szegények, remegnek, szinte fáznak! Híába nyűszörgi rekedt, vékony hangján a néni: „Ibolyát tessék!” Nem tesszik senkinek. Tudjuk, hogy már az ibolyáknak sincs illata... Most már végérvényesen elfutott a nyár... Sárga falevelek busan zörögnek a talpunk alatt. Csupaszs faágakkal játszik a szél, a barométer kis higganyoszlopja összesugorodott, egészen kicsi lett. Az aszfalt csendesen kopog az eső, hideg, októberi eső... Most már igazán ős van! (Cs. P.)

— **IDŐPROGNÓZIS.** Kelet felé csökkenő felhőzet és gyengülő szelek, egyébként erős éjjeli lehűlés és a nappali felmelegedés lassu fokozódása várható.

— **Balbo tábornok Budapestre utazott.** Budapestről jelentik: Balbo tábornok, olasz légügyi miniszter Bucurestiből ma Budapestre utazott. A légügyi miniszter eredetileg úgy tervezte, hogy az utat repülőgépen teszi meg, de a rossz időjárási viszonyokra való tekintettel, kénytelen volt vonaton elutazni a román fővárosból.

— **Az új osztrák pénzügyminiszter.** Bécsből jelentik: A szövetségi elnök Weidenhofer kersztény-szociálista képviselőt nevezte ki pénzügyminiszterre.

— **A CFR talpfa-árlejtése.** Bucurestiből jelentik: A CFR vezérigazgatósága ma tartotta meg talpfa-árlejtését. A meghirdetett 288.000 darab talpfa 44 ajánlat érkezett be. Ezek között a Casa Padurilor ajánlatát találták a legmegfelelőbbnek, aminek folytán a CFR a Casa Padurilornál egyelőre 150.000 darab talpfa rendelést 87—91 lejcs egyességáron.

— **Közel kilmilliót ad a munkaügyi minisztérium Aradváros segélyalapjára.** Aradváros munkanélküli segélyalapját az elmúlt év októberében a munkaügyi minisztérium 430.000 lej segéllyel növelte. Radu Cornel dr. bucuresti-i útján újabb ígéretet kapott hasonló nagyságú összegré, amelyet a pénzügyminisztérium közbenjárására fognak a munkaügyi felügyelőség útján Aradnak kiutalni. Itt írjuk meg, hogy kiadóhivatalunk után a „Novum” cég 150 lejt juttatott el a polgármesteri hivatalba az akció alapjára.

— **A Románia és Franciaország közötti árucseré.** Bucurestiből jelentik: Tegnap délután Leonid, a CFR igazgatóságának tagja Párisba utazott. Leonid utazásának célja, hogy megállapodást kössön a francia államvasutakkal, a két országot érintő speciális tarifális kérdésekben, a Románia és Franciaország közötti árucserére való tekintettel.

Megbénul az aradi törvényszék ügymenete, mert a tanuk nem jelennek meg a tárgyaláson

Elfogytak a vasuti jegyek, amelyeket az idézéshez csatolnak — Elővezetési parancs esetén a tanunak kell a csendőr utiköltségét is fizetni —
— Sürgős intézkedést kértek az igazságügyminiszteriumtól —

Általános feltűnést keltett az aradi törvényszéken, hogy az utóbbi napokban a tárgyalásokat egymásután kénytelenek voltak az egyes tanácsok elhalasztani, mert azon sem a felek, sem pedig a tanuk nem jelentek meg. Az újabb határidőre kitűzött tárgyalásra elővezetési parancsot bocsátott ki a törvényszék, azonban a csendőrségek ezt sem tudták fogantatítani. A törvényszék elnöki osztálya átiratot intézett az aradi csendőrpáncsnoksághoz, amelyben vizsgálat bevezetését kérte annak megállapítására, hogy az elővezetési parancsok egy részét miért nem fogantatítják.

A csendőrpáncsnokság válasza ma érkezett vissza a törvényszékhez, amely érdekes magyarázatát adja annak, hogy a felek, de főként az egyes ügyekben szereplő tanuk miért nem jelennek meg a tárgyalásokon. A törvényszéki szekciók ugyanis a kiküldött idézésekhez nem mellékelnek az utóbbi időben utazási igazolványt, a felek pedig saját költségükön nem tudnak Aradra bejönni, hogy megjelenjenek a tárgyaláson. Ha pedig elővezetési parancsot bocsátanak ki a meg nem jelent felek ellen, úgy azoknak nemcsak a saját, hanem az előve-

zetést teljesítő csendőr utiköltségét is fizetniük kell. A jelenlegi gazdasági viszonyok között pedig a falusi népnek erre pénze nincs. A jelentés alapján a törvényszék elnöki osztálya kérdést intézett az egyes szekciókhoz, hogy az idézésekhez miért nem csatolnak ingyenes utazásra jogosító vasuti igazolványt. A szekciók válasza azonban egyenesen meglepő volt. A törvényszék ugyanis hosszas és állandó sürgetés dacára sem kapott még a miniszteriumtól vasuti igazolványokat a beidézettek részére. Ennek következtében azok nem jelennek meg a tárgyaláson s az egyes szekciók közül némelyek a tárgyalási napra kitűzött összes ügyeket kénytelenek elhalasztani, mivel a beidézett vidéki tanuk nem jelentek meg. Így például a mai nap folyamán az első szekció 28 tárgyalásra kitűzött ügyet halasztott el a tanuk hiánya miatt.

Az aradi törvényszék elnöki osztálya most táviratban fordul a miniszteriumhoz, amelyben vasuti igazolványok sürgős leküldését kéri, mert azok hiányában megbénul az igazságszolgáltatás rendes menete és a peres ügyeket a bíróságok nem képesek letárgyalni.

Tristan Bernard tréfiája.

Tristan Bernard a napokban sétált Párisban egy ismert író társaságában, aki ugyan tehetséges, de roppant szerénytelen ember. Amikor elhaladtak a ház előtt, amelyen emléktábla figyelmeztet, hogy ott lakott valamikor Huysmans, a híres író, Tristan Bernard kísérelve elmerengve kérdezte:

— Az én halálom után vajon mit írnak majd a házam táblájára?

— „Kiadó!” — felelte Tristan Bernard.

— Az újságírók nyugdíjpénztárának kongresszusa. Bucurestiből jelentik: Az Újságírók Országos Nyugdíjpénztára november elsején országos kongresszust tart Bucurestiben. Ezen a kongresszuson megvitatásra kerülnek az összes mai érdekes és égető kérdések.

— Felépül az orsoval nagy Duna-híd. Turnu-Severinből érkezett jelentés szerint Ghica román külügyminiszter és a jugoszláv külügyminisztérium között létrejött a végleges megállapodás a Romániát Jugoszláviával összekötő nagy dunai híd építésére vonatkozólag. Ebben az irányban a tárgyalások már azóta folynak, mióta Károly, román és Sándor jugoszláv király személyes találkozása alkalmával a kérdés szóba került. A megállapodás értelmében az orsoval nagy hídát román tőkével már a tavasz folyamán építeni kezdik.

PAPLAN

legszebb — legolcsóbb
RUTKAY & BOTYE cégnél

— **Templomszentelés Zimándközön.** Vasárnap délelőtt ünnepélyes keretek között szenteli fel dr. Pacha Ágoston püspök a zimándközi újonnan épített róm. kath. templomot. Erre az alkalomra Aradról is népes zarándoklat indul Zimándközre, hogy részt vegyen a templomszentelés ünnepségein, mely bérnállással lesz összekötve. Délután Zimándújfalura megy dr. Pacha püspök, ahol a harangszentelés szertartását celebrálja, valamint bérnállásuk után a bérnállás szentségét is kiosztja.

— **Könnyű testisértésért öt napi fogház.** Bark Péter, mikalakai lakos az egyik korcsmából jövet, összetalálkozott Tosa Padureannal, aki egy másik korcsmából jött. Mindketten be voltak rugva és találkozásuk alkalmával összeszólalkoztak, amelynek során Bark Péter zsebkésével összeszurkálta ellenfelét. A törvényszék könnyű testi sértésért vonta felelősségre Tosa Padurean támadóját és öt napi elzárásra ítélte.

— **Házasság.** Paál Aranka és Perényi János ma este 7 órakor tartják esküvőjüket az aradi Minorita-templomban.

— **Az aradi Credo Egyesület közgyűlése.** Vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel tartja az aradi Credo Egyesület októberi havi közgyűlését a Minorita-rendház nagytermében. A közgyűlés előadóját dr. Czédly Károly lesz, az egyesület választmányi tagja. A gyűlés további folyamán a különböző folyó ügyek elintézésére kerül sor.

Még olcsóbb lett a fotóciikk!

Packfilmek és lemezek minden nagyságban
melyen a szállított áron.
Kizárólag elsőrangú gyártmányok.
Bővebb ismeret 6 árjegyzék ingyen.

BLOCH H. fotóház
Arad.

— **Meghalt az öngyilkos nagyváradi kereskedő.** Beszámoltunk arról, hogy Kertész Sándor 52 éves nagyváradi kereskedő tragikus körülmények között öngyilkosságot követett el. Kertész Sándor a nagyváradi kereskedőtársadalom közismert tagja volt s ezért nagy feltűnést és őszinte részvétet keltett a hír, hogy az egyik félix-fürdői hotelben luminállal megmérgezte magát. Beszállították a zsidó kórházba, ahol az éjszaka folyamán, anélkül, hogy visszanyert volna eszméletét, ki-szenvedett.

— **Magyarország javára való kémkedés miatt elítélték egy őrmestert.** Kolozsvárról jelentik: Magyarország javára történt kémkedés vádjával állott ma Koch József őrmester és Gereben István közlegény a kolozsvári hadbírószék előtt. A két vádlott Nagykárolyból származik. Gereben több ízben járt Magyarországon és egy Váradi nevű kapitánnyal állt összeköttetésben Debrecenben. Megismerkedett Koch őrmesterrel, akivel egy csomagot állítottak össze a magyarországi hírszolgálat számára, melyben az ezred laltroma, hivatalos napiparancsok, aktakivonatok, fényképek voltak. Ezt a csomagot Gereben szállította át a határon és hamarosan vissza is tért minden zavaró momentum nélkül. Később, mikor a katonasághoz került, megszökött és emiatt hat hónapi börtönrre ítélték. Mikor büntetése letöltése után ismét át akart szökni Magyarországra, gyanússá vált a viselkedése és megállapították, hogy kémkedik. Ezzel egyidejűleg Kochot is elfogták, aki szintén szökni akart. A mai főtárgyaláson Koch Józsefet öt évi fegyházra és ötezer lej pénzbüntetésre, míg Gerebent öt évi kényszermunkára ítélték.

Olesó, jó és szép bundák

mérték után a
legújabb mo-
dellak szerint

NEULÁNDER E. szücsnél
FISCHER ELIZ - palota.

Szőrmék legolcsóbb
beszerzési forrása,
CONSUM RT. TAGJA.
Szombaton csak este nyitva

A mezőgazdasági adósságok konvertálását a kormány nem tudja teljes egészében magára vállalni

Bucurestiből jelentik: A ma reggeli fővárosi lapokban az a hír látott napvilágot, hogy Argeșoianu pénzügyminiszter elkészült a mezőgazdasági adósságok konvertálásáról szóló javaslatával. A hírek szerint a javaslat úgy intézkedik, hogy a törvény életbelépése után az állam átveszi az összes bekebelezett mezőgazdasági tartozásokat és ilyen módon megszünteti a jogviszonyt a hitelezők és a mezőgazdasági jelzálogadósok között. Ugyanakkor, amikor az adósságokat átveszik, az állam egyidejűleg leírja azoknak 30 százaléka. Az adósságok csökkentése után megmaradó hetven százalékos összegeket az állam jelzálogkötvényeket bocsát ki, amelyek husz esztendőre szólnak és öt százalékos jövedelmeknek. A terv megvalósításához husz milliárd lejre lenne szükség.

Korábbi jelentések szerint azokkal a sajtóközleményekkel kapcsolatosan, amely szerint a pénzügyminiszter elkészítette a mezőgazdasági adósságok konvertálásáról szóló törvényjavaslatot, a kormány hivatalos kommunikét adott ki, amelyben a következőket mondja:

„A ma reggeli lapokban olyan információk láttak napvilágot, minthogyha a pénzügyminiszter elkészítette volna a mezőgazdasági adósságok konvertálásáról szóló törvényjavaslatot, ezt az információt nem adhatta a helyzettel ismerős egyén, mert az nem egyéb, mint fantázia szüleménye. A pénzügyminisztériumban valóban dolgoznak a javaslaton, a lapok azonban nagyon rossz szolgálatot tesznek ha a réves információk alapján küzik azt. A kormány ugyanis még nem tudja a mezőgazdasági adósságok konvertálásának feladatát teljes egészében magára vállalni.”

— A Népszövetség pénzügyi bizottsága Budapesten. Budapestről jelentik: A Népszövetség pénzügyi bizottságának tagjai holnapra várják a magyar fővárosba. A bizottság tanácskozásai a jövő hét végéig tartanak. A bizottság egyébként nemcsak tervezetek kidolgozásával foglalkozik majd, hanem gondoskodik ezeknek végrehajtásáról is.

— Megkezdődött a Vay-ügy főtárgyalása. Budapestről jelentik: A törvényszék Szemák-tanácsa ma kezdte meg a Vay-ügy főtárgyalását. A pernek kilenc vádlottja van, közöttük Vay Kázmér, Little Kázmér, Halassy Géza, Csillér Antal. A 45 oldalas vádirat közökirathamitással, csalással, vesztegetéssel és vesztegetésre való felbujtással vádolja Vayt és társait. A vádirat felolvasása után megkezdődött a tanúk kihallgatása. Little mindent tagad és előző vallomásait visszavonja. Holnap kerül sor Vay és Halassy kihallgatására.

— A magyar pénzverdéből lévő lopások. Budapestről jelentik: A rendőrségre néhány nappal ezelőtt feljelentés érkezett, amely szerint vadonat új, még forgalomba sem került lévas pénzdarabok kerültek forgalomba a magyar fővárosban. A detektívek rövidesen ki nyomozták, hogy a pénzdarabokat Müllendorfer Károly pénzverdei csomagoló terjeszti, aki a csomagolás végett hozzákerült s a magyar királyi pénzverdében készült s most hazairányított pénzküldeményből 20 ezer darabot elloptott és a pénzdarabokat bulgár kertészeknek adta el féláron.

— Körutra indul a világ legmagasabb embere. Londonból jelentik: Siah Khan 18 éves teheráni tiszt, aki a világ legmagasabb embere, európai körutra indul. A fiatal óriás nem kevesebb, mint 12 láb magas. Arca ráncos és öreges. Szemei rendkívül aprók és nézése elefántszerű. Lábai nem elég erősek, óriási termetéhez képest és ha jár, két jól megtermett ember szokta támogatni, akiknek bizony jól fel kell ágaskodni, hogy elérjék az óriás homályát.

Nagyszabású sikkasztás a temesvári pénzügyigazgatóságon

Egy váratlan vizsgálat meglepő eredménye — Közel

százötvenezer lej a hiány — Az eljárás megindult a bűnös tisztviselő ellen

Temesvárról jelentik: A temesvári pénzügyigazgatóságnál nagyobb szabású sikkasztásoknak jöttek nyomára. Az utalványosztály főnökénél, Dragan Miklósnál 130.000 lejes hiányt találtak. A sikkasztásra ugyanis úgy jöttek rá, hogy néhány nap előtt Dumitrescu pénzügyigazgató tudomást szerzett arról, hogy Dragan az egyes kiutalásokat a saját kezéhez fizetett ki és ezért felelősségre vonta az osztályvezetőt, majd helyettesével együtt váratlanul vizsgálatot rendelt el és ekkor fedezte fel a hiányt. A vizsgálat megállapította azt is, hogy Dragan már a korábbi be-

osztásában is különféle visszaéléseket követett el. Akkor a szesz-ügyeket kezelte, majd a nyugdíjasok osztályánál dolgozott, ahol szintén találtak 17.000 lejes hiányt.

A meglepő felfedezésről azonnal jelentést tettek a pénzügyminisztériumnak, amely elrendelte Dragannak állásától való felfüggesztését és azt is, hogy tegyék át az iratokat a feljelentéssel együtt az ügyészséghez. Dragan tizennyolc éven keresztül szolgált a pénzügyigazgatóságnál és soha sem volt ellene panasz. Megállapították, hogy a szabálytalanságokat is csak június óta követte el. Az ügyészség a napokban indítja meg ellene az eljárást.

— A gyilkos bucuresti-i tisztiszolga szenzációs vallomása. Bucurestiből jelentik: A Schita Magureanu-uccában történt gyilkosság tettese ma szenzációs vallomást tett. A letartóztatott Theodor Jurca tisztiszolga vallomása szerint a bűnrészességgel vádolt Th. Alexandrescu nevű postásnak nincs semmi köze a rettenetes bűntényhez, mivel Barlicet, a meggyilkolt házmeztart egyedül ő tette el láb alól. Barlicie ugyancsak tisztiszolga volt az őrnagynál és már a lezserelésére készült. Ő féltette a szobaleányt tőle, ezért mulatni csalta el a gyanútan Barlicet, majd holtrészegen hazavitte és ott álmában megfojtotta. A gyilkosság után a tisztiszolga magához vette a meggyilkolt 1800 lejnyi készpénzt, a holttestet a padlásra akarta cipelni, azonban zajt csapott és a házban felébredtek, s így az újságpapírból csomagolt hullát otthagya a ház folyosóján és elmenekült.

— Tűz Aradon. Ma este fél kilenc tájban értesítették az aradi tűzoltóságot, hogy a Str. Tribunal Dobra (Boczko-ucca) 10. számú házban lévő Grundmann és Őri gépgyárban tűz ütött ki. A tűzoltók pár perc alatt a helyszínen voltak, azonban ekkorra már a tüzet a házbelieliek eloltották. Megállapították, hogy a tűz a gépgyárban egy szenneládában keletkezett és valószínűleg gondatlanságból. A kár egészen jelentéktelen.

— Szabadlábban az Újszentannal Takarékpénztár. Az aradi törvényszék vádtaácsa — mint az Aradi Közlöny megírta — elrendelte Lutz József és két társa szabadlábba helyezését, akiket, mint az Újszentannal Takarékpénztár igazgatóit helyeztek letartóztatásba sikkasztás miatt. A vizsgálat befejezést nyert és mivel a fennforgó bűncselekmény nem bizonyult oly súlyosnak, hogy a bankigazgatók további fogvatartása szükségesnek mutatkozott volna, a vádtaács hozzájárult szabadlábba helyezésükhöz. A döntés ellen azonban az ügyészség felfolyamodással élt, s így az ügy a temesvári Tábla elé került, amely ma foglalkozott a további fogvatartás kérdésével s mivel arra okot fennforogni nem látott, hozzájárult a vádtaács döntéséhez. S megerősítette Lutz József és társainak szabadlábba helyezését, akik a mai nap folyamán elhagyták az ügyészség fogházát.

— Eltűnt tolvainő. Lopás miatt jelentették fel Murzsányi Erzsébetet, akinél a rendőrség lapásból származó ruhaneműeket talált. Murzsányi védekezésében előadta, hogy a ruhákat Raffai Margittól kapta, aki azonban időközben meghalt és így a bíróság nem állapíthatta meg, hogy a vádlott állítása mennyiben felel meg a valóságnak. Tekintve, hogy a rendőrségen Murzsányi beismerte a lopást, a bíróság tíz napi fogházra ítélte a vádlott nőt. Murzsányi Erzsébet az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

— Áramszünetelés. A villanytelep igazgatósága értesíti a nb. fogyasztóközönséget, hogy nagyobb mérvű javítások miatt f. hó 18-án, vasárnap az áramszolgáltatás szünetelni fog: reggel 8 órától délután 2 óráig a Gradiste (Mossóczy-telepen).

Nincs akadály

az aradi orvosi laboratórium felállításának

Arad orvostársadalma és a hivatalos egészségügyi intézmények vezetői egyforma érdeklődéssel figyelik azokat a tárgyalásokat, amelyeket a város vezetősége folytat az egészségügyi minisztériummal egy Aradon felállítandó állami orvosi laboratórium létesítése érdekében. Amint az Aradi Közlöny ismételten ismertette az ügyet, a legfelsőbb egészségügyi fórumok semmiféle akadályt nem gördítettek az eszme megvalósulása elé. Ez az igen fontos közegészségügyi intézmény hivatva lesz egyfelől a város, másfelől a megyei egészségügyi közintézmények szükségleteit kielégíteni, másfelől pedig rendelkezésére állhat majd a magánprakszist folytató aradi orvosoknak is. Az állami orvosi laboratórium felállítása elé egyetlen komoly nehézségként az az akadály gördült, hogy az új intézmény vezetőjétől az egészségügyi törvény megkívánja, hogy speciális szakképzettséggel rendelkezzen. Ezt a speciális, szerológusi képzettséget Romániában egyedül a bucuresti-i Cantacuzino-féle intézetben lehet megszerezni és a törvény ezenfelül még egy évi gyakorlatot is megkíván az újonnan kinevezendő vezetőtől.

Ebben az ügyben Radu Cornel dr. intermár-bizottsági elnök Bucurestiben interveniált az egészségügyi minisztériumban, ahol tudomására hozták hivatalosan is, hogy semmi akadály sincsen az aradi állami orvosi laboratórium felállításának. A minisztérium több szerológusra is felhívta a város vezetőjének figyelmét, akik máris érdeklődnek az aradi állás után. Mindazonáltal meg kell várnia még a város vezetőségének, az egészségügyi minisztérium döntését a szerológus személyére vonatkozólag.

— Veszedelmes libatolvajokat fogott a rendőrség. Szokatlanul nagystílusú libatolvajlás tetteseit sikerült a rendőrségnek lelepleznie. Október 14-ről 15-re virradó éjszaka Baltat Vasile, buzsaíki Str. Diocelilor 44. szám alatti lakos udvarára ismeretlen tettesek behatoltak és onnan nem kevesebb, mint 45 libát loptak el. A vakmerő tolvajok az udvar falát egy helyen keresztültörték, hogy zsákmányukkal könnyebben távozhassanak, a libákat pedig zsákokba kötötték, nehogy zajt csapjanak.

A rendőrség azonnal erélyes nyomozást indított a tolvajok után, amely ma eredménnyel végződött. Megállapítást nyert, hogy Lingurar Demeter és Lingurar Maria cigányok az utóbbi napokban a piacon libákat kínálnak eladásra, holott köztudomás szerint teljesen vagyontalanok voltak. Olenicsenko Leó komiszár házkutatást tartott Lingurarék ségai lakásán és ott meg is talált az elloptott libák közül kilencet.

Színház — Ircdalom — Művészet

Görl-vizsgán az aradi színházban

Jó anyag jelentkezett az idén felvételeire. — Uraim, csak egymás után!

A színház igazgatósága hat órára hirdette a görl- és boyvizsgát, de már jóval a kitűzött idő előtt a jelentkezők tömege drukolt a sok vihart megért kopottfalu színházi folyosón. A jelöltek arcát az izgalom pirja festette, nagy volt a druk. A várakozás hosszadalmas idejét a nők és férfiak beszélgetéssel verték el.

A jelentkezők nagyrészt a színház szerződött táncosnőit már előzőleg tanították. A nőkkel Borsy Manyi, egy kis babaarcu, 17 éves leány foglalkozott, Borsy Manyi pompás táncosnő, balettmesteri képesítése van, már hat éves kora óta táncol. A férfiakat ugyan csak egy ifjúkorban levő fiatalember, Márton Dósa tanította, aki ügyesség dolgában nem marad el kolleganője mellett. Most is, míg a vizsga kezdetét veszi, elméletileg oktatók a jelölteket. Embergöyri veszi körül a magyarzókat, senki sem figyel az ajtót és a társaság csak akkor neszel fel, amikor köszönés hallik. Az új jövevény egy idősebb, feltűnően kifésztett, negédes tartású nő. Kérdéssel fordul az egyik vizsgára váróhoz:

— Kérem, itt vizsgáztatják a boyokat?
A legény meghökken, de utána kivágja magát:

— Talán messenzser-boy akar lenni, néni?
Szegény ember, akár meg sem szólalt volna, a „néni” szócska kihozta sodrából a jelöltöt és felháborodásában csak úgy visszhangzott hangjától a terem.

A vizsgáztatásra is sor kerül. Hetényi főrendező egymás után szólította be a hölgyeket. Az első egy élénk temperamentumu leány volt, aki hátran állt oda a mindenható rendező elé. Jeles! kapott. Kratoswill Lya a következő, már tavaly is a szintársulatnál működött, a táncával sikert ért el. A harmadik jelentkező egy fessnek igazán nem mondható hölgy volt, kilóinak száma közelebb járt a nyolcvanhoz, mint a hetvenhez. Kövérségére mentség, hogy láncolni tud.

Közlök, hogy nem felel meg. A kicsike sirva fakad és könyörögni kezd:

— Én görl akarok lenni, tessék engem felvenni! A vizsga kedvéért fogyó-kurát tartottam.

Azután egymásután kerültek sorra a sóányak, kövérek, ügyesek és botiábuak, míg végül a 9 jelentkező közül kiválasztották a szükséges hatot.

Utána a férfiak következnek. Gyorsan szeretnének végezni, a nők után akarnak sietni. Nagy a tolongás az ajtóban. Az egyik elkiáltja magát:

— Uraim, csak egymás után!

Tizenkét jelentkező volt. Itt is, mint a hölgyeknél, vegyesen voltak alacsonyok, magasak, de az anyag határozottan jó, nehezen választották ki a szükséges hat boyt. Két futballista is vizsgázott, de tekintettel, hogy csak egy tudtak táncolni, mint ahogy futballozni, — elutasították őket.

Az utolsó jelentkező van soron és utána — véget vetnek a zenének, hazamennek a legények. Hazamennek, az egyik örömeiben boldogan, a másik egy kimondott szó miatt lesújtva és holnap a kiválasztottak komoly munkával készülnek az elkövetkezendő szezonra.

— s —

* Jávör Alfréd Aradra szerződött. Jávör Alfréd, az elmúlt esztendő színtársulatának régi kipróbált tagja szerződött Janovics Jenő dr. aradi társulatához. Ez az újabb szerződés csak nyereséget jelent, mert hiszen bizonyos, hogy Jávör Alfréd művészi képességeivel kitűnően illeszkedik az aradi együttesbe.

A Der Deutsche Rundfunk legújabb száma ismét színes, változatos tartalommal jelent meg. A kitűnő rádióúság szenzációs képekkel illusztrált cikkekben közli a világ legirisebb eseményeit. Ezenkívül teljes heti nemzetközi rádióműsort is közöl.

Szubszenciót ad a Janovics-társulatnak

Macrodi kultuszminisztériumi vezérigazgató befiltotta az ország nyugati határszélén megalakult román staggione-társulat működését — Kik kaptak eddig színházi koncessziót?

Kolozsvárról jelentik: A mai napon a kultuszminisztérium értesítette Isaac Emil színészeti felügyelőt, hogy eddig hat színházi koncesszió kiadására történt meg a végleges intézkedés. A hat koncesszió tulajdonosa az előírt pályázati feltételeknek minden tekintetben megfelelt, azonban Macrodi színházi koncesszió-rendelvényének értelmében ezzel a hat koncesszióval még nem zárult le a koncessziók kiadása, mert ha akadnak még pályázók, akik szintén megfelelnek a feltételeknek, szintén nyerhetnek játszási engedélyt.

Az eddig kiadott hat koncesszió tulajdonosai: dr. Janovics Jenő, dr. Ferenczy Gyula, Vigh Ernő, Szalay Zsigmond, Berczy Mihály és Hevesi Miklós. A működő színházi engedélyk adminisztratív kezelése megegyezik az elmúlt szezonéval, tehát ezeknek az ügyeknek intézésével továbbra is a kolozsvári színházi felügyelőség van megbízva s ezért az érdekelteknek minden esetben a

kolozsvári inspektorátushoz kell fordulniok. Ismeretes különben, hogy a nagyváradi színházat Janovics Jenő dr. magyar színtársulatának és a váradi román színtársulatnak, a Teatrul de Vestnek adta bérbe a városi tanács. A román színtársulat a nyugati határmentén álló városokban készült szerepelni az idő alatt, míg a magyar színtársulat Váradon játszik. A Teatrul de Vest már programokat készített, már hozzákezdett Marcus István igazgatósága mellett a szervezkedéshez, amikor váratlanul értesítés jött a város tanácsához Macrodi vezérigazgatótól, a színházak országos főfelügyelőjétől. Ez az értesítés azt közli Nagyvárad város vezetésével, hogy a Nagyvárad város által megszavazott minden támogatás és szubszencia, valamint a színház szabad napjai, a magyar színház drámai együttese és operette-társulata számára tartandó fenn. Ennek a színháznak a rendszeres vendégszereplése mellett Macrodi vezérigazgató befiltotta a Teatrul de Vest megalakítását.

Perényi Nusi, a pesti éjszaka csillaga

Tegnap volt az esküvője, férjhez ment Szumatrába amelyre hivatalosak voltak hitelezői is, — akik azonban későn érkeztek — A hitelezők egy ki-
küldöttet menesztenek Szumatrába a pénzükért

Budapestről jelentik: Ha volt valaha csillaga a pesti éjszakának, úgy a legelső „sztárok” közé tartozott Perényi Nusi művésznő. A színpadokon nem nagyon szerepelt, inkább a társasági élet volt szép és emlékeztető szerepköre. Gazdag iparmagnások kíséretében, közel tíz esztendőn keresztül csodálta minden étterem és mulató eleganciáját és karcsúságát, amikor előkelő lovagjaival megjelent.

Övé volt esztendőkként ezelőtt a legpirosabb Lancia, a legszebb csincsilla bunda, a legfeltűnőbb kollier, de egy-két gazdasági összeomlás Perényi Nusi felfelé törő karrierjét is megtépázta.

Gyönyörű magánlakásából a Royal-szállóba költözött és eleganciáját csak hitele révén tudta fenntartani. Az utóbbi két esztendőben nagyon eladósodott és a suszter, a szabónő, a kalapos, az illatszerkereskedő és a szücs, nap után egymás kezébe adta a kilincset.

Egy szép napon aztán felragyogott valamennyi hitelező arca. Bizalmasan közölte Perényi Nusi, hogy egy mérhetetlen gazdag ültetvényes megkérte a kezét és egy-két héten belül meglesz az esküvő.

A hitelezők látni akarták az illetőt. És meglátták. Ott, a Royal-szálló halljában. Egy kicsit alacsony, de nagyon, nagyon elegánsan öltözött ur volt az illető. Nem ideális férfiszépesség, inkább kicsit ruha, de valószínűleg bűbajos

és kifogástalan ur, aki mint kiderült, nem ültetvényes, hanem orvos Szumatra szigetén.

Vágyona, szerény számítások szerint dollárszázazrekre rughat, arra Szumatrán és az összes hitelezők, akik között csak a kalapszálon nyolcszáz pengőt, a suszter hatszáz pengőt, a szabónő kétezerkétszáz pengőt követelt — boldogan egyeztek bele, hogy szerdán délután, az esküvő napján, a Royal-szállóban kifizeti összes hitelezőit, akiket egytől-egytől délután fél hatra a szállóba rendelt.

Tényleg, szerdán délelőtt megvolt az esküvő. Perényi Nusi a gazdag szumatrai orvos felesége lett és délután fél hatkor körülbelül nyolcezer pengő követelésért megjelentek a hitelezők, szám szerint harmincan.

Az egész csoport a hallban találkozott össze és együtt akartak indulni a művésznő szobájába, amikor a portás a legnagyobb megrökönyödésre közölte velük, hogy a fiatal szumatrai orvosné férjével déli 1 órakor elutazott egyenest Szumatrába.

A hitelezők ott a Royal halljában rögtönzött értekezletet tartottak és elhatározták, hogy közösen összeadják egy hitelezőnek a szumatrai utiköltséget és elküldik az illetőt, mint megbízottat pénzük után Szumatra szigetére.

Perényi Nusi — a pesti éjszaka volt csillaga, a gyönyörű és gazdag szumatrai orvosné vajjon hogy fogja fogadni a sürgős pesti jövevényt?

Ketteszárú cseresznye. (Harmadszor). Rendes hely-
árakkal. Bérleten kívül. Sorozatszám 5. A heti mű-
sorra tűzött összes előadások jegyei vasárnap
reggel kilenc órától megválthatók az elővételei
pénztárnál, minden elővételi díj nélkül.

* Újabb görlfelvétel a színháznál. Jó alaku és
Kellő előképzettségű görlök naponként délután hat
és hét óra között jelentkezhetnek a színháznál.

Dorgeles: Fakeresztek. Dorgeles olyan hábo-
rus regénnyel ajándékozta meg az emberiséget,
mely már most is klasszikus alkotások közé szá-
mit. Abban különbözik a háborus irodalom többi
termékétől, hogy nemcsak az élmények őszintesé-
kével hat, hanem csiszolt stílusával és művészi
erejével is. A regény hőse egy jómódu, elkényez-
tetett, fényben és kultúrában nevelkedett francia
fiú, aki a háboruban találkozott először az élet ök-
lével és durvább hangjaival. A többi alakok hű-
ségesen visszatükrözik a francia bakák jellem-
humorát, gondolkodását a négy véres év alatt.

* Az aradi Városi Színház heti műsora. Csü-
törtök, október 22-én este 8 és fél órakor: 1. Bekö-
szöntő beszéd, mondja dr. Janovics Jenő igazga-
tó. 2. „Meddig fogsz szeretni?” Halász Imre új, vi-
lágsiker aratott 3 felvonásos vígjátéka. Ujdonság,
először. Kaszab Anna, Forgács Sándor, Bárdy,
Teréz, Vass Piri, Lantos Béla, Tasnády András,
Balázs Samu és Nyerges Ferenc fellépésével. Ren-
des helyárak. Sorozatszám 1. — Péntek, október
23-án este 8 és fél órakor: „Meddig fogsz szereti-
ni” (Ujdonság, másodszor, bérleten kívül. Sorozat-
szám 2.) — Szombat, október 24-én este 8 és
fél órakor: Feketeszáru cseresznye. (Ujdonság,
először). Poór Lili, Benes Ilona, Bárdos Klári,
Czoppán Flóri, Fekete Mihály, Tóth Elek, Balázs
Samu, Forgács Sándor, Lantos Béla, Rajnay Sán-
dor, Tasnády András, Tompa Sándor és Nyerges
Ferenc fellépésével. Bérleten kívül. Sorozatszám 3.
Vasárnap, október 25-én délután 5 és fél órakor:
Feketeszáru cseresznye. Másodszor. Rendes hely-
árakkal. Sorozatszám 4. Este 8 és fél órakor: Fe-

Allandó mintavásár-kiállítás Aradon

Aradváros vezetőségének érdekes terve. Ujlendület a gazdasági vérkeringésben. Fokozni akarják az idegenforgalmat — Reinhart Gyula érdekes nyilatkozata

Feltűnést keltő terv eszméjével érkezett haza Bucurestiből dr. Radu Cornel interimár-bizottsági elnök. Az érdekes terv azokkal az elgondolásokkal áll szoros összefüggésben, amelyek azt a célt kívánják szolgálni, hogy *Arad ellankadt idegenforgalmát és gazdasági vérkeringését új lendülettel hozzák elevenebbé* tempóra. Az Aradi Közlöny elsőnek hozta nyilvánosságra Balacescu generális épülő lóverseny-pályájának nagyszabású tervét, amely ugyancsak ezt a gyakorlati célt kívánja elérni és bizonyára el is éri: most ugyancsak hirt adunk a városvezetőség köréből felmerült tervről, amelynek lényege az, hogy tavaszra egy mintavásárszerű *állandó kiállítást kellene rendezni Aradon*, amelyen a város és a megye vezető iparvállalatai vennének részt; de nagy szerep jutna minden olyan tényezőnek, amely Arad speciális gazdasági jellegét juttatná kifejezésre. Így elsősorban Arad híres butoripara és a megye gazdasági produktumai jutnának vezető-érvényesülésre, aztán a Hegyalja jellegzetes természeti kincsei kerülnének bemutatásra. Az állandó kiállítás, megfelelő propagandával, bizonyára nem hagyná közönyösen a külföldi vállalkozási kedvet sem és ha ezen az úton sikerül megőrizni az ország többi kereskedelmi és gazdasági területeinek érdeklődését, esetleg a külföldi figyelmét is, ebben az esetben Arad forgalma feltétlenül jótékonyan érezné meg a kiállítás hatását.

Mivel a terv még csak embrionális, kezdeményező stádiumban van, szükségesnek láttuk, hogy a legutóbbi, 1925-iki aradi mintavásár egyik agilis létrehozójának, *Reinhart Gyulának* véleményét kérjük ki. Az érdekes tervről Arad iparos-társadalmának vezére magánvéleményét az alábbiakban fejtette ki az *Aradi Közlöny* munkatársa előtt:

— Magáról a tervről érdemben addig nem lehet nyilatkozni — mondotta Reinhart Gyula — ameddig nem nyert tisztázást az a körülmény, hogy ki fogja fedezni a mintavásár előkészítésének költségeit és hogy ki fogja viselni az esetleges veszteségeket. Mert hiszen természetesen, hogy egy jó üzletembernek a veszteségre mindig épp úgy elő kell készülnie, mint a haszonra. Az Iparkamarának, amelynek talán hivatása lenne ezeket a költségeket viselni, úgy tudom, hogy annyira megnyirbálták a költségvetését, hogy nem vállalt

hatja magára ezeket a kiadásokat. Felmerül tehát a város közbelépése és ezt úgy képzelem el, hogy esetleg a jövő évi költségvetésbe felvennénk egy bizonyos összeget erre a célra. Nézetem szerint helyesebb lenne a mintavásárt vagy tavasszal vagy pedig ősszel rendezni, tehát olyan időszakban, amikor idegenek érkeznek az országba vagy pedig nyaralás után eltávoznak innen. Ismételtén le kell szögezmem azonban azt, hogy mindenekelőtt a költségek fedezésének kérdését kell megoldani és csak ezután beszélhetünk arról, hogy aktuális-e ma mintavásárt rendezni és hogy kecsket-e ez valami anyagi eredménnyel.

Itt említjük meg, hogy *Pacuraru Brutus* Iparkamarai főtitkár holnap érkezik haza Aradra és ekkor minden valószínűség szerint ki fogja fejteni az Iparkamara álláspontját is a mintavásár tervének megvalósítására vonatkozólag.

Megérkezett a jóváhagyás Aradváros és tisztviselőinek kiegyezéséhez a tizenhatmillió perben

Holnap összeül a bizottság és létrehozzák a megegyezést — A megállapodás esetében semmiféle akadály nem merülhet fel

Általános érdeklődést keltett az *Aradi Közlöny* legutóbbi számának híradása a városi tisztviselők tizenhatmillió perének újabb fordulatáról. Amint megírtuk, *Pocioianu János* volt városi vezető-tisztviselő perét november hó 25-ére tűzte ki tárgyalásra a bucaresti-i Semmitőszék illetékes szekciójának plenáris tanácsa. Ennek a döntését kívánja minden áron megelőzni Aradváros vezetősége, amint tette azt a szeptemberi semmitőszéki tárgyalás elhalasztása után is oly módon, hogy a fenti dátumig összecszerű megegyezést hozzon létre a pereskedő városi tisztviselőkkel.

Az *Aradi Közlöny* munkatársának alkalma volt beszélgetést folytatnia erről az ügyről a hazaérkezett *Radu Cornel dr.* interimár-bizottsági elnökkel, aki a következőket jelentette ki:

— Az *Aradi Közlönyben* én is olvastam a per újabb fordulatáról beszámoló cikket: tényleg, értesüléseik teljesen fedik a valóságot. Habár már a kölcsönös kiegyezés alapját képező

Az aradi esperesi kerület őszi nagygyűlése

Érdekes felszólalások a nagygyűlésen.

A Minorita Kultúrtház nagytermében ma délelőtt 9 órai kezdettel folyt le az aradi esperesi kerület őszi nagygyűlése. A gyűlés elnöke *Mayer Ker. János* ujaradi esperes-plébános volt. Megjelentek a kerületbe tartozó plébánosok valamennyien, dr. *Lakatos Ottó* aradi plébános vezetésével helyet foglaltak az ujaradi, pécskai, glogováci, gáji, fakerti, tornyai, zadorlaci és nagylaki plébánosok.

A gyűlés első szónoka dr. *Wild Endre* volt, aki szépen felépített értekezletet tartott arról a fontos kérdésről, hogy miképpen lehetne az orvosi kar segítségének igénybevételeivel egészséges, erős nemzedéket nevelni az egyháznak és a társadalomnak.

A második előadó *Schuster Tamás* fakerti plébános volt, aki a híveknek az egyház liturgiában való intenzívebb és öntudatosabb részvételére való serkentésre buzdított. A gyűlés további folyamán egyházi ügyek elintézése került napirendre.

Az ablakon keresztül menekült el az adó-végrehajtó egy nagylaki gazda elől

A kalandos fogadás — A bírósági közeget az ablakból rántotta vissza a gazda, hogy az ajtón dobja ki — Az egyik feljelentő időközben megőrült a fogházban és nem lehetett kihallgatni — Elítélte a törvényszék a nagylaki gazdát

Nem mindennapi módon szabadult meg a foglaltságtól *Onea Todor* nagylaki gazdálkodó. Érdekes a feljelentés, amely elmondja a kalandos esetet s amelynek következtében hatóság elleni erőszak címén vonták felelősségre *Onea Todor*t.

Ceanadan pécskai járásbírói tisztviselő a foglaltságtól kérésre ügyvéd megbízottjával ez év tavaszán megjelent Nagylakon, hogy foglaltságot vezessenek *Onea Todor* ellen, annak egy peresített tartozása miatt. A fiatal gazdálkodó apjával lakott s így a foglaltságot megtartására annak házában jelent meg *Ceanadan* és az ügyvédjelölt. Csak az öreg gazda volt otthon, mert a fiu, aki ellen tulajdonképpen a foglaltságot vezették, az öreg bementése szerint a tanyán volt kiinn.

A hatósági közegek azonban alig kezdtek hozzá a butorok felírásához, amidőn hazaérkezett a fiatal *Onea Todor* is. Mőfőlelt felbőszült, amint megtudta, hogy az ő tartozásáért édesapja butorait akarják lefoglalni, dühösen rohant az udvarra, hogy *vasvillával verje ki a hivatlan vendégeket*. Az ügyvédjelölt azonban nem várta meg, amíg *Onea Todor* visszatér,

hanem rémülten ugrott ki a ház uccára néző ablakán. *Ceanadan* ijedtében szintén készült utána ugrani, azonban a gazda időközben visszatért a szobába. Amint meglátta az ablakon kifelé igyekvő *Ceanadan*t, elkapta a kabátját és nadrágját, hatalmas erővel visszarántotta, majd az ajtóhoz vitte és széles lendülettel kidobta az uccára.

A póruházi foglalkozó bünyvadi feljelentést tettek *Onea Todor* ellen. A ma délelőtt tartott főtárgyaláson a törvényszék ki akarta hallgatni *Ceanadan Györgyöt*, akit időközben sikasztásért letartóztattak s aki a börtönben többizben dühöngeni kezdett.

Ceanadan kihallgatásától ebben az ügyben azonban *Orezeanu* elnök eltekintett, mivel *Ceanadan* a hozzáintéztet kérdésekre nem adott értelmes választ s tényleg elmeháborodott benyomását keltette.

A vizsgálóbíró kihallgatások jegyzőkönyveiből a törvényszék azonban beigazolt, hogy a hatóság elleni erőszakot s ezért *Onea Todor* husz napi fogházbüntetésre ítélte, amiért lakásából sajátkezűleg dobta ki a foglaltságtól végző hatóság közeget.

összeg felől is tárgyaltunk, mindaddig ennek nagyságáról nem nyilatkozhatom, ameddig csak ténylegesen be nem fejezzük a tárgyalásokat a tisztviselők teljhatalma hármast-bizottságával, amelynek tagjai: dr. *Nedelcu Miklós*, dr. *Jegessy Károly* és *Olariu István*. A tárgyalásokat már holnap újra megkezdjük, hogy minél előbb létrejöjjön a végleges megegyezés, amelynek alapján teljes részletességgel periktálhatjuk a megállapodásainkat.

— Máskülönb — mondotta *Radu dr.* — mostani bucaresti-i utam alkalmával személyesen is eljártem ebben az ügyben a belügyminiszteriumban. A miniszterium illetékes osztálya, az *Administracia Locala megadta Aradváros vezetősége számára hozzájárulását a kiegyezéshez* és így ezzel minden szükséges formalitásnak eleget tettünk, mi sem állhat útjába a megegyezést követő harmónikus munkának. Mindazonáltal a végső jóváhagyás a legfelsőbb adminisztratív tanács hatáskörébe tartozik, ahol kijelentették előttem, hogy *nem merülhet fel semmiféle akadály itt sem abban az esetben, ha a megegyezés mindkét fél részéről méltányos és elfogadható alapon jön létre*. Hát majd meglátjuk. Ismétlem: a tárgyalásokat holnap tovább folytatjuk mert a cél az, hogy minél előbb megegyezésre jussunk.

Orvosi könyvtár készül a Kulturpalotában

Radu Cornel dr. interimár-bizottsági elnök érdekes terve.

Érdekes terv megvalósításába fogott *Radu Cornel dr.* interimár-bizottsági elnök. Aradváros jelenlegi vezetője — mint ismeretes — a magánéletben az aradi gyermekkorház igazgató-főorvosa, aki mint orvos, nem tagadhatja meg magát Aradváros élén sem. Arról van ugyanis szó, hogy *Radu dr.* a Kulturpalota könyvtárának keretében egy speciális orvosi könyvtár létesítésének gondolatát vetette fel. Ez a könyvtár nemcsak a legmodernebb orvosi műveket tartalmazná, hanem rendszeresen beszerezne a legértékesebb orvosi szakfolyóiratokat is, hogy azokat az aradi orvosok megfelelőképpen tanulmányozhassák. Ez az orvosi könyvtár tehát azt a célt szolgálná, hogy Arad orvostársadalmára figyelemmel kísérhesse a modern orvostudomány legeslegújabb eredményeit és ezeknek alkalmazása után tehessen fokozott szolgáltatásokat a közegészségügynek.

Mondanunk sem kell, hogy Arad orvostársadalmára melegen karolja fel az orvos-polgármester akcióját.

Hírek az aradi szülészeti klinika megszüntetéséről

Dr. Radu Cornel interimár-bizottsági elnök nyilatkozata.

Az utóbbi napokban a készülő állami költségvetéssel kapcsolatosan olyan hírek keltek szárnyra Aradon, hogy az egészségügyi minisztérium több egészségügyi intézmény leépítésére készül. Így elterjedt annak a híre is, hogy az egészségügyi miniszter — aki különben már hetekkel ezelőtt visszavonult az aktív tevékenységtől —, mindazokat a bábaképző intézeteket, amelyek nem egyetemi városokban működnek, költségvetési szempontokra való hivatkozással felosztatja, illetve beolvasztja a jasi-i, a bucaresti-i és a kolozsvári bábaképzőkhöz.

A hír különösen Aradon keltett feltűnést, ahol dr. Albu István nagyjelentőségű alapítósa, a Fischer Eliz-palotában levő szülészeti kórház ténylegesen magánépületben nyert elhelyezést, amelynek folytán a minisztérium házbért kell hogy fizessen. Ugyanezt a sorstól jóslták meg a temesvári bábaképzőnek is, mivel köztudomás szerint nincs orvosi fakultással rendelkező tanintézet Temesváron sem.

Radu Cornel dr. interimár-bizottsági elnök bucaresti-i utjával kapcsolatosan személyesen győződött meg az egészségügyi minisztériumban a szállongó hírek alaptalanságáról. Argetoianu az állam költségvetésének redukciós munkálatainál — nagyon helyesen —, az egészségügyi tárca vételeit kívánja a legenyhébb módon redukálni, mivel tisztában van, hogy a nagy munkának jelentőségével, amelyet az állami orvosok és egészségügyi intézmények az ország lakosságának érdekében amúgy is nagy nehézségek között folytatnak. Az aradi bábaképző, tekintettel a szükségletre, változatlanul megmarad Aradon és minden valószínűség szerint a temesvári sem kerül sehol beolvasztásra.

Daktiloszkópia a nyomorról

A tanítóról ujjlenyomatot vesznek.

Hajlott hátú, rongyosan öltözött öreg ember állott ma a rendőrségi íróasztal előtt szörnyű váddal terhelt. A vád ellene: koldulás. Amióta a tél előrevetette rideg árnyékát, az uccákat, szinte elárasztotta a koldusok raja. A kéregetők legkülönbözőbb kategóriái, selypítő kisgyermektől kezdve, erőltetett öregekig csoportosan lepik el a város leglátogatottabb helyeit. Hiába nyilatkoztatták kihágásnak a koldulást és hasztalan igyekeznek rendeletekkel annak gátat vetni, az inség természetes ösztönrel áthágja a rendőrségi tilalmat és kitárja a tenyerét.

— Kérek egy lejt. A járókelők pedig vagy kitárják a szívüket, vagy nem.

Az öreg Westried Ábrahám ellen is az a vád, hogy koldult. Pedig ő hevesen tiltakozik ez ellen: — Dehogyan koldultam kérem, van nekem rendes foglalkozásom. A „foglalkozás” abból áll, hogy színes, kitölthető emléklapot próbál eladni. Sovány kenyér ez, a rendőrségen el sem hiszik neki, hogy ebből megélhetett volna. A valóság az lehet, hogy amikor az öreg az emléklapokkal az üzletekbe beállított, a számalom megnyitotta a zsebeket egy-két lej erejéig, ellenérték nélkül. Hogy koldulás-e ez, vagy sem, azt nehéz megállapítani, hogy pedig bűn-e, vagy sem, azt még nehezebb.

— Hány éves? — hangzik a következő kérdés.

— Hatvankilenc éves vagyok.

— Mi a foglalkozása?

— Valamikor tanító voltam.

Ezután a többi kérdésre kerül a sor. A mai törvényrend szerint lajstromozás szempontjából nincs különbség bűnös és kihágó között. A 70 éves volt tanító minden életkörülménye a hivatalos lapra kerül és azután — ujjlenyomatot vesznek fel róla. Így készül el a daktiloszkópia a nyomorról. (Korda.)

Fahasábot dobtak a hegyaljai villamosba

Egy glogováci asszony megsebesült — Értelen suhancok csinylovésai

Gyakori eset, hogy az aradhegyaljai villamos vasútvonal mentén is feltűnnek a kisvasut helyi érdekű Matuskái, akik különböző merényleteket követnek el a gyanútlan utasok ellen. Ki gondolna rá, hogy Gyoroknak, Világosnak és Radnának is megvannak a maguk abnormis vonat-merénylői...? Pedig most egy újabb eset történt, amely megérdemli a csendőrség figyelmét. Az aradhegyaljai vasut éppen elhagyta Glogovácot, amidőn a mondorlaki dombok között az egyik harmadik osztályos vagon ablakát hirtelen súlyos tárgy zúzta be,

amely véresen megsebesítette N. Lenca glogováci gazdasszonyt. Megállapítást nyert, hogy a vonat üvegablakán keresztül egy vaskos fahasábot vágta be és ez sebezte meg az asszonyt.

A vonaton történetesen két szolgálatba igyekvő csendőr utazott, akik a pályatesten leállított szerelvényről azonnal a merénylők üldözésére indultak. A csendőrök, annak ellenére, hogy a tettesek személye már ismeretes, mindeddig még nem fogták el őket. Valószínűnek tartják, hogy a két notórius hegyaljai vonatmerénylő rövidesen lakat alá kerül.

SPORT KÖZLÖNY

Románia megóvja a Budapesten elvesztett amatőr kupameccset

Bucarestből jelentik: A labdarúgó szövetségtől nyert értesülésünk szerint a Budapesten megtartott román-magyar amatőr Európa-kupameccset, melyet a magyar csapat 4:0 arányban nyert meg, Románia megóvja a kupabizottságnál. Az óvás alapjául a kupaszabályok második pontja szolgál, mely a

Szaniszló volt KAC-játékos szerepeltetése miatt a napokban benyújtják az óvást

kupameccsekben résztvevő játékosokról intézkedik.

Ezek alapján — a bucarestiek fel fogása szerint — Szaniszlónak, a KAC volt játékosának, aki a magyar csapatban középcsatárt játszott, nem volt játékjoga a mérkőzésen. Az óvást a napokban fogják elküldeni a kupabizottságnak.

Nagy önbizalommal tekint a Gloria az AAC elleni meccs elé

Ugy az AAC, mint a Gloria ma kiadós tréninget vettek — Az AMTE táborában is bizakodó a hangulat — Az Olimpia a válogatott Barbu csatásorba állításával feljavította a csapat gólképességét

A vasárnapi Derbyk napja megnövekedte a sportolók nagy táborát. Hatalmas az érdeklődés a két nagy meccs iránt. Az AMTE, AAC, Gloria és Olimpia-hívők népes csoportokban tárgyalják az eseményeket és természetesen tűnik, hogy mindegyik a maga csapatára esküszik. Tény az, hogy heves küzdelmekre van kilátás és az egyforma képességű csapatok között a győzelmet a pillanatnyilag jobb fogja elérni.

A Gloria ma délután népes tréninget tartott Vulpe tréner vezetése mellett. Ezen a tréningen az összes kombinációba vett játékosok résztvettek és kiadós munkával készültek a vasárnapi nagy meccsre. A Gloria igazgatósága a végleges összeállítást pénteken este hozza nyilvánosságra. Beszélgettünk az egyik

vezetőségi taggal, aki nyilatkozatában a vezetők és a Gloria-hívők véleményét tolmácsolta, amely szerint biztosak a győzelmükben, de tudják, hogy azért nagyon meg kell dolgozni. Még csak azt kérik, hogy az égiek legyenek kegyesek, bocsássanak alá égi áldást és akkor már biztosra mennek, mert az AAC nehezen mozog a nedves talajon.

Az AAC is tréninget tartott, itt már kialakult a csapatösszeállítás, még csak két posztot kívánnak változtatni. Biznak a fiukban és föltétlen sárga-fehér győzelmet tippelnek.

Az AMTE táborában nagy a bizakodás. Remélik, hogy a multheti szép játékot a fiuk ezúttal gólokra váltják fel. Az Olimpia pedig nagyban bízik Barbu György csatásorba való sorozásával és hiszik, hogy ezzel a csatárlánc gólképességét erősen feljavították.

Újabb román győzelmek a Balkán-olimpiáson

Az athéni Balkán olimpiász atlétikai versenye során ismét román győzelmeket hozott. Igaz ugyan, hogy román versenyző nem kötött ki az első helyen, de a pontverseny fontosságára való tekintettel a második, harmadik és negyedik helyezés is számottevő. Részletes eredmények:

Hármasugrás: 1. Nicolau (görög) 14 m. A román Panajoth 13.59-es ugrásával a harmadik lett. Négy száz méteres gátfutás: 1. Mirozulos (görög) 56.4 mp. A román Vitályos 60 mp.-el harmadik. A 110 méteres gátfutás első helyét szintén görög versenyző foglalja el, Mantikás, aki 15.2 mp.-es idejével új görög rekordot állított fel. A rudugrásban meglepetésként hatott a favorit kolozsvári versenyző, Biró lemaradása, aki 330 cm.-es ugrásával csupán a második helyet tudta bebiztosítani. Első a görög Andriapoulas lett, aki 370 cm.-est ugrott. A gerelydobásban egy jugoszláv versenyző, Mézner vitte el az elsőséget 51.64 cm.-es dobásával, a második hely birtokosa a görög Kozakis 15.40 cm., harmadik helyen Ciobotaru görög végzett, aki 51 métert dobott.

Tagdíjnemlizedések miatt felfüggesztettek három aradi egyesületet

Bucarestből jelentik: A labdarúgó szövetség ülésén foglalkozott a tagdíj-ügyekkel és szigorú határozatban eltiltotta a további működéstől a nemfizető egyesületeket. Aradot három egyesület felfüggesztése érdeklí: közlebről: Unirea, Vointa és az aradi kerületbe sorozott pécskai RAC. A többi felfüggesztett egyesületek a következők: Vulkán: Minerul, Petrozsény: Jiul. Temesvár: Victoria, Frateila, Vulturii, Tricolor, Amatőr, Juventus. Szamosújvár: Sparta. Dej: Somes CFR. Beszterce: Gloria. Torda: TSC. TMTE. Nagyenyed: NTK. Gyulafehérvár: Unirea. Segesvár: Azula, STK, Unirea. Székelyudvarhely: Hargita, Munkások. Sepsiszentgyörgy: Munkások.

A fenti egyesületek felfüggesztése mindaddig tart, míg tagdíjaikat ki nem fizetik.

O A TAC birkózói a magyar bajnokságon. Temesvárról jelentik: A TAC birkózó szakosztálya benevezte birkózóit a Budapesten megtartandó magyar bajnoki küzdelmekre. A verseny időpontja november 7. és 8.

A szerkesztésért

STAUBER ISTVAN
főel.

Két bucuresti-i ügyvéd vezetése alatt működő titkos kommunista-társaságot lepleztek le Bucurestiben

Tetten érték a gyűlésezőket — Eddig huszonkét embert tartóztattak le. Rengeteg izgató röpiratot és propagandára szolgáló könyveket foglalt le a rendőrség. Szenzációs letartóztatások várhatók

Bucurestiből jelentik: Szenzációs kommunista letartóztatásokat eszközölt ma a bucuresti-i rendőrség. A fővárosi rendőrhatalóságok már hetek óta széleskörű nyomozást folytatnak, mert nemrégiben megbízható forrásból olyan jelentéseket kaptak, hogy Bucurestiben kommunista társaság dolgozik, amelynek számos tagja van, akik gyűléseiket az egyik külvárosban tartják. A rendőrség többhetes nyomozása mind a mai napig eredménytelen volt és már ugylátszott, hogy egy fantasztikus meséről van szó, amikor az ügyben váratlan fordulat állott be. A központi rendőrség komisszáriainak ugyanis egy újabb feljelentés alapján sikerült a titkos kommunista társaságot leleplezni.

Ennek a kommunista társaságnak, amely a „Román Munkások Segélyező Egyesülete” néven működött, a Str. Sf. Nicolae-Tei 35-ik számú házában volt a székhelye és itt tartották titkos összejöveteleiket a társaság tagjai. Miután a rendőrség tudomást szerzett a titkos társaság összejöveteli helyéről, azonnal több detektív ment ki a helyszínre Calatorescu generális és Cojocaru rendőrkészvezető vezetésével, akik éppen akkor érkeztek a helyszínre, amikor a társaság gyűlést tartotta. A kommunista társaság gyűlésén összesen huszonkét

vettek részt és a gyűlést P. Grozdea és Stelian Nitulescu bucuresti-i ügyvédek vezették le. A rendőrség váratlan megjelenése érthető izgalmat keltett a gyűlésezők között, menekülésről azonban szó sem lehetett, mert a detektívek azonnal elállták az összes kijáratokat. Valamennyiüket természetesen rögtön letartóztatták és a központi rendőrségre kísérték, ahol megkezdték kihallgatásukat. Megállapították, hogy a letartóztatottak közül csak mindössze nyolc román állampolgár, míg a többi tízen négy idegen állampolgárságu egyén.

A leleplezett kommunista társaság Sf. Nicolae-Tei-uccában lévő helyiségekben a rendőrség házkutatást tartott, amely alkalmával rengeteg izgató röpcédulát, propagandára szolgáló könyveket, broszúrákat, többször „Lenin ifjúsága” című kommunista folyóiratot, plakátokat találtak. Megtalálták a társaság tagjairól vezetett listáját is, amelyen többszáz név szerepel. Valamennyit lefoglaltak és a rendőrségre szállították. A megtalált névsor alapján már a mai és a holnapi napon szenzációs letartóztatások várhatók, mert állítólag a kommunista társaságban ismert bucuresti-i emberek is szerepelnek. A fővárosban a rendőri fogás nagy feltűnést keltett. A rendőrhatalóságok a további nyomozást nagy apparátussal folytatják.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az aradi exportőröknek három millió lej prémiummal tartozik az állam

Gyenge forgalom a mai hetipiacon — Ismét esett a buza ára — A jelenlegi helyzet megbénítja a gabonakereskedelmet

A mai hetipiacon gyenge forgalom uralkodott. A felhozatal csekély volt, viszont kereslet sem mutatkozott és az aradi gabonakereskedőknek egy tekintélyes része meg sem jelent a piacon. Ennek tudható be, hogy a buza ára az aradi piacon ismét esett és hogy a gazdáknak csak 220 lejes áron sikerült tudniok egy mázsa búzán. Tulajdonképpen azonban a mai piacon jóformán nem volt üzletkötés.

A kereslet hiánya természetesen arra vezethető vissza, hogy az export lanyha, másrészt pedig arra, hogy a prémiumkifizetések még mindig nem történtek meg. Az exportőrök ugyanis akkor, amikor búzát vásárolnak a termelőtől, annak árát úgy szabják meg, hogy abba belekalkulálják a prémiumot is. Abban az esetben azonban, ha a prémiumok kifizetése rendszerint nem történik, másrészt pedig bizonytalanná válik, a kereskedők tartózkodnak a vételtől és nem is mernek magasabb árakat kínálni. A jelenlegi helyzet tehát szinte teljesen megbénítja a gabonakereskedelmet.

Az Aradi Közlöny munkatársának ma alkalma volt beszélni az egyik gabonaexportőr megbízottjával, aki két heti bucuresti-otlété után ma tért haza Aradra. Informátorunk elmondotta, hogy a minisztériumban ugyan bizakodó a hangulat, de egyelőre nem lehet tudni, hogy mikor kezdődik meg a valószínűleg a prémiumok kifizetése. A prémiumok kifizetésének késlekedésével az exportőrök önkéntelenül is az állam hitelezőivé váltak és az aradi exportőröknek például az állam a prémiumok fejében már közel három millió lejjel tartozik. Ennek az összegnek a kifizetését már tegnapra várták, azonban ez nem történt meg.

Informátorunk értesülése szerint a prémiumok kifizetését csak a jövő hét elején, hétfőn kezdik meg. A földművelésügyi minisztérium — mint ismeretes — nagyobb kölcsönt kívánt felvenni a prémiumok fedezésére, mivel a szükséges összeg a kenyérbélyegekből nem folyt be, azonban a késlekedésből arra lehet következtetni, hogy a kölcsönt nem sikerült nyélbe ütni. Rádian államtitkár viszont úgy nyilatkozott, hogy a prémium kifizetéseket minden körülmények között a közeli napokban megkezdik.

Itt említtük meg, hogy az ipar és kereskedelemügyi minisztérium hivatalos kommunikét adott ki, amelyben arra figyelmeztet az itteni exportőröket, hogy csak olyan körülmények között eszközöljenek szállításokat Csehszlovákiába, ha akár exportőr, akár a cseh kereskedő biztosította a bevételi engedélyt. Ezt a figyelmeztetést a minisztérium azért tartotta szükségesnek, hogy az esetleges veszteségeket és kártérítési követeléseket megelőzzék. Ugyanakkor közli a minisztérium azt is, hogy Csehszlovákia Románia részére október hónapra 1200 vagon buza és 100 vagon búzaliszt bevitelét engedélyezte.

— Ausztriában is leszállítják a vasúti tarifát. Bécsből jelentik: A nemzeti tanács főbizottsága elfogadta a szövetségi vasut azon beadványát, hogy október 20-tól a vasúti tarifát 20 százalékkal leszállítják.

— Be kell hajtani a pénzügyminisztérium künnlevőségét. Bucurestiből jelentik: Tekintettel arra, hogy a pénzügyminisztérium költségvetésében három éve már több mint egymilliárd künnlevősége van, a minisztérium felhívást intézett közegeihez, hogy ezeket a künnlevőségeket súlyos szankciók terhe mellett a legrövidebb időn belül hajtsák be.

Az iparosok vitás ügyeit tárgyaló bizottság megalakult az aradi törvényszéken

Az igazságügyminisztériumnak a közelmúltban leérkezett rendelete alapján az aradi törvényszék mellett is megalakult az arbitrárbizottság, amely kizárólag az ipari ügyek körül felmerült vitás kérdések letárgyalására kapott a minisztériumtól megbízást. Mindazok az ügyek, melyek magánfelek és iparosok, vagy iparosok és szállítók, gyárosok között felmerültek s amelyekben eddig az iparhatóságok itéltek, most ehhez a bizottsághoz tartoznak, amely ma alakult meg s egyben meg is kezdte működését.

A bizottság elnöke Panu V. G. az aradi törvényszék harmadik szekciójának elnöke, jegyzője M. Vostinar, míg tagjai a felek által lesznek kiválasztva esetről-esetre. A bizottság most kapott értesítést, hogy a szükséges nyomtatványokat az ipartestület rendeli meg s az erre vonatkozó határozatot Dolga Imre ipartestületi titkár ma személyesen jelentette be Panu elnöknek. Az érdemi tárgyalásokat a bizottság akkor kezdi meg, amint a szükséges nyomtatványok rendelkezésre állanak.

Az Egyesült-Államok pénzügyi válsága

Az Unió ugyanolyan pénzügyi helyzetbe juthat, mint Anglia. — Özönlik az arany Európába. — Spekuláció a dollárral.

A Newyorkból érkező aranyszállítmányok egyre sürűbben jelentkeznek az európai partokon. Minden Amerikából érkező hajó legalább 5—6 millió dollár értékű aranyat hoz magával, sőt néha még többet is. Az arany vándorlásával kapcsolatban érdekes megjegyezni, hogy szeptember 20-án, amikor Anglia letért az aranybázisról, Amerika 423 millió dollárt küldött Európába. Október 8-án újabb 46 millió értékű arany érkezett Newyorkból és körülbelül 60 millió dollárra tehető az az összeg, amely azóta érkezett aranyban Amerikából Európába. Ha ezeket a számokat figyelembe vesszük, feltétlenül arra kell gondolnunk, hogy

egy szép napon az Egyesült-Államok ugyanolyan pénzügyi helyzetbe jutnak, mint Anglia.

Ugyyszólván már csak egy lépés választja el Amerikát ettől a helyzettől. Ezt a lépést azonban semmi körülmények között sem szabad megtennie.

A dollár most Párisban 25.39 frankot ér. Rendes kurzusának 25.52 franknak kellene lennie. Az elméleti és gyakorlati árfolyam közötti 13 centimes differencia lehetővé teszi az egyes bankároknak, hogy Párisban dollárt vásároljanak és azt Newyorkba küldve, aranyvásárlásra fordítsák, majd az aranyat ismét Párisba hozva, eladják a francia jegybanknak. Ezen a manipuláción igen tekintélyes nyereséget könyvelhetnek el. Ez az egyébként szigorú szabályok közé szorított pénzügykereskedelem szerencsére nem ölthet általános jellegűt. Ennek a ténynek a megállapítása után könnyű kimutatni, hogy milyen különbségek vannak Anglia és Amerika helyzete között.

Három hét előtt Anglia rövidlejáratu külföldi hitelei 400 millió font sterlinget tettek ki. Az angol jegybank aranyfedezete ezzel szemben 130—150 millió font sterling volt, vagyis ezen összeg alig egyharmada. Ezzel szemben Amerika augusztus elején még több mint öt milliárd dollár aranyfedezettel rendelkezett. A rövidlejáratu külföldi hitelek még ennek a fedezetnek felét sem tették ki. Szakértők véleménye szerint Newyorkból még mindig körülbelül 5—600 millió dollár értékű aranyat lehetne kivonni. Nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy az amerikai költségvetést nem terheli a munkanélküli segély, ami Angliában felborította a helyzetet. Ami pedig az illegális papírpénz kibocsátását illeti azt törvény szabályozza, amelynek értelmében az inflációról csak az amerikai kongresszus dönthet. A kongresszus pedig idén csak decemberben ül össze, addig tehát Amerikában inflációról szó sem lehet.

RÁDIÓ KÖZLÖNY

Rovatvezető: Sztolár Jenő

A szelektivitásról

A vevőkészülékben, a több hangolt köröset is ideértve, döntő fontossága az, hogy miképpen van méretezve az első, az antennához kapcsolt rezgőkör. Igen nagy mértékben függ ettől a szelektivitás, mert ha az első kör a zavaró állomást erősen hozza, akkor általában nehezen sikerül a további fokozatokban annak teljes kiküszöbölése. Jól méretezett antennacsatlós már majdnem önmagában véve biztosítja a szelektálást.

A szelektivitás hiányát tehát elsősorban a hosszú antennában és az antennatekercskörben kell keresni. Adott esetben növelhetjük a készülék szelektivitását antenna rövidítéssel és tovább antennacsatlóval. Az utóbbi műveletre a modern gépek legtöbbje be van rendezve.

Igaz, hogy a szelektivitást több hangolókörrel, korlátlanul lehet fokozni, egy bizonyos határon túl azért mégsem lehet menni, mert ez veszélyezteteti a tökéletes zenei visszaadást.

Ismeretes ugyanis, hogy a zenés rádióhullám nem egy rezgésből, hanem rezgés nyalábból áll. Ha a rezgőkörök hangolása túléles, akkor nem biztosítja ennek a frekvenciasávnak az átvitelét. Az ilyen vevő hangszínezete tompa, mély lesz.

Ujabb, hogy a tökéletes zenei visszaadás mellett a szükséges szelektivitást is biztosítsák, egy olyan rezgőkörökből álló rendszert alkalmaznak, amely azt a bizonyos frekvenciasávot teljesen átértesíti, de minden más frekvenciával szemben nagy ellenállást képvisel. Ezt a rendszert „Bandfilter”-nek, sávszűrőnek nevezik.

Rádió cementből, Cementből készült rádió-vevőkészüléket mutattak be a mostani párisi kiállításon. Állítólag nagyon könnyű, nagyon csinos és majdnem törhetetlen.

A transzformátor helyes bekapcsolása. Transzformátoros erősítők begerjedést sokszor meg lehet szüntetni azzal, hogy az egyik transzformátor valamelyik tekercsének bekötését fölcseréljük. Ezzel ugyanis a fázisviszonyok megváltoznak. Mindamelllett még sem megoldás ez, mert nagyfokú torzítás marad hátra még mindig. A transzformátor helyes bekapcsolása a következő: a vasmaghoz legközelebb eső primérkivezetés a cső anódkivezetéséhez, a vége az anódtelephez. A szekundér kezdete ismét a telephez (előfeszültség), míg a legfőbb levő vége a következő rácshoz. Ennek az a célja, hogy a primér és a szekundér közvetlenül egymás fölött levő menetei váltóáram szempontjából egy feszültségi ponton legyenek. Rossz minőségű transzformátorokon javítunk azáltal, ha a szekundér oldalukhoz párhuzamosan ellenállást kapcsolunk (0.1—0.5 M ohm.)

Rádió műsor.

— Romániai időszámítás. —

SZOMBAT, OKTÓBER 17.

Bucarest, 13. Gramofon. 18. Sibocien-zenei. 24. Zsuzsanna Pia operadramatikus estje. 24.15. A rendőrzeneke szimfonikus hangversenye Brannetti vezényletével. — Budapest. 10.15. A Mándi szalonzenekar hangversenye. 13. Déli hangzó. 13.05. Gramofonhangverseny. 5. A „Rádióélet” gyermek játékosórája. 6. A Kisfaludy Társaság irodalmi előadása. 7. Karina Simi és cigányzenekarának hangversenye. 8.30. A finn-ugor rokonsági nap megünneplése. 9.30. Harsányi Kálmán emlékest. Majd: Az I. honvédelmi ezred zenekarának hangversenye. — Bécs. 12.30. Geiger-zenekar. 14.45. Gramofon. 18. A bécsi szimfonikusok hangversenye. 20.05. A bécsi szimfonikusok hangversenye. 20.45. Uj operák részletei. 21.45. Operettek. — Belgrad. 12.05. Gramofon. 13.05. Könyv zene. 18. Népdalok gitárral. 18.30. Szórakoztató zene. 21. Opera a nemzeti színházból. — Berlin. 17.05. Dalok. 18. Szórakoztató zene. 20.10.

Schumann-művek. 21. Szórakoztató zene. 22.10. Kabard majd tánczene. — Laugenberg. 21. Vidám est. Utána éji zene, majd: Jazz. — Palermo. 19. Gramofon. 22. Pietri: Csendes víz, operett. — Prága. 12. Gramofon. 19.30. Német adás. A zenekari hangszerekről. VI. A fuvola. Zenei példák. 21. A cseh filharmonikusok hangversenye. — Riga. 19.30. Strauss Oszkár: Varázskerin. 26 című operettje. — Róma. 18.30. Könyv zene. 21.10. Gramofon. 22. Mascagni: A kis Marat, opera.

VASÁRNAP, OKTÓBER 18.

Bucarest, 11.45. Egyházi zenekar. 12. Dumitrescu-zenekar. 13. Gramofon. 18. Marcu-zenekar könnyű és román zenéje. 20.30. Bizet: Carmen című operája. — Budapest. 11. Ref. istentisztelet. 12. Róm kath. istentisztelet. Majd: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. A szünetben: „Rádiókrónika”. 3. Gramofonhangverseny. 4.30. Rádió Szabad Egyetem. 6.10. Vigopera est. 8.20. A „Rádióélet” másoros estje. (Reit-vénypályázat). 10.25. Szentgyörgyi László hegedűművész hangversenye. Majd: Partis Jenő és cigányzenekarának hangversenye. — Bécs. 11. Orgonaművek. 12.05. A bécsi szimfonikusok hangversenye. 14.05. Mandolinzene. 16.05. A bécsi komikum. 16.20. Rómisch-zenekar. 19.25. Olasz kamarazene. 20.25. Történetek és adomák Bécsből. 21. Híres énekesek és zenészek hangversenye. 22.45. Korngold-jazz. — Belgrad. 11.30. Gramofon. 12.30. Nemzeti dalok. 13.30. Rádiózenekar. 18.30. Jazz. 21. Zongoraverseny. 22. Schumann-dalok. 22.30. Racmaninov: G-moll szonáta. 23.30. Rádiózenekar. — Berlin. 19. Orgonaverseny. 20. Gramofon. 21.30. Suppé: „Tis leány és egy férfi sem”, című operett. Utána tánczene. — Brüsszel. 22. Lehár: A vig özvegy című operettje a Poljes Bergereből. — Frankfurt. 22.15. Wagner: Walkür című operája. — Hamburg. 21. Ábrahám: Viktória című operettje. 23.45. Táncczene. — Hellsberg. 16.45. Szórakoztató zene. 19.15. Zongoraverseny. Utána tánczene Berlinből. — Laugenberg. 19.30. Mohamedának imádkoznak a mecsetben, gramofonon. 21. Szórakoztató zene. Utána tánczene. — Prága. 18.30. Mozart: Bastien és Bastienne, vigopera. — Varsó. 18.45. Délutáni zene. 21.15. Népszerű hangverseny tenordalokkal. 23.10. Aria- és dalest. Utána: Táncczene.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZAMITJUK. Minden szó hétköznap 4 vasárnap 5 Lel vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lel. A legkezebb hirtetés ára 10 szóig hétköznap 40, vasárnap 50 Lel. A vastagabb betűvel írt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa. Csak válaszlevélvel ellátott kérdézőkódokra válaszolunk. Ajánlatok lehetséges levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

HIRJETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRAIG VESZÜNK FEL.

Rádiók és anódpótlók!

Rosenfeld Géza villany és rádiószereplő, új Neuman-ház, Sulev. Reg. Maria 9.

LAKÁS.

TELJESSEN modern 3 szobás lakások és 2 szobás irodának, vagy garcon lakásnak kiadó november 1-ére, v. Luther-ter 3. 3489

KIADO a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cím: Cales Banatului (v. Asztalos Sándor-u.) 3. 800

BÉRBE keresek 3-4 szobás magánházat. Címet az Aradi Közlöny kiadójába kérem leadni. 250

EGY-KET és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet: v. Andrassy-tér 19., a házmesternél. 200

KETSZOBÁ, konyhás 1-ső emeleti lakás, a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

EGY-SZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

Modern

háromszobás lakás ujonnan festve, nagy parkos udvarral. november 1-re kiadó, volt Magyar-ucca 3. sz. 3489

VETÉLESELDAS.

KITÜNO, jákaban levő 2 Híres. vas-hordók eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 200

KBRUSSEK apróbb és nagyobb esztétikus gyakat, esztétikus evőeszközöket, gyári és keleti szőnyegeket, fogasokat széleskörűen, márványplatinis tükrös mosdót, dísz-tárgyakat, komplette szobaberendezéseket stb. SALGONE bizományi üslete, Strada Horia 1. (Sábochanyi-ucca) Neuman-ház. 100

Modern és szolid

bútorok, karpites-árak részlegolcsóbban

Deposit: Str Moise Nicoara 9-II

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszálló vezetője alatt megnyitott Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben. TELEFON: 1.320-30.

Minden modern kényelemmel berendezve.

Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok! A vidéki társaságok találkozó helye!

EBEDLŐ, háló, szalonberendezések, per-zen és gyári szőnyege, függönyök, st-reok, filamunkák, szőrmék tejszőrméshez, mormotta bunda, nyestbőr, antik asztali lámpák, Berger-fotelek, fotelr-mák, antik órák, tükrök, festmények, manikűr-készlet, neszesszerek bőrönd, mosdó service, esztétikus tárgyak szongorák, hegedűk, álló villanylámpák, dísz-tárgyak, ebédiasztal és székek, tükrös alásztal, kis asztalok, falitálcák, virágcs-reptartó, íróasztalok, stb. stb. a l a d é k.

SALGONE bizományi üzlete, Str. Horia No. 1. (Neuman-palota)

FERFISZOBÁ, esonaszintű háló eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 500

UJ ÜZLETBERENDEZÉS jutányos áron eladó. Megtekintendő: Bal. Reg. Maria 19., házmesternél.

ÜZLETEK.

K-RESEK jóforgalma vendéglőt vagy kocsimát haszonbérbe, vagy övegy nő-höz bérbevenni. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 3484

FŐTÉREN a lezörgalmatűző helyen nagy üzlethelyiség azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál azonnala kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

Nagy üzlethelyiség

főtéren, a Minorita-templommal szemben

november 1-re kiadó

Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 260

A Gyári Alkalmazottak Temetkezési Egyesülete vezetősége felkéri tagjait,

hogy f. hó 20-tól, november hó 20-ig bezárólag tagkönyveiket az évi ellenőrzés céljából az egyesület irodájában bemutatni szíveskedjenek. — Mindazon tagok, akik ezen felhívásunknak eleget nem tesznek, azokkal szemben alapszabályaink értelmében fogunk eljárni. A vezetőség.

HIRDESSEN

a 46 éve fennálló

„Aradi Közlöny”-ben!